

Uvodnik

Andrej Bratuž

Primorsko-koroški kulturni stiki

Kulturni stiki med Primorsko in Koroško so se začeli vzpostavljati v petdesetih letih preteklega stoletja. Danes lahko ugotovljamo, da je bil to začetek živahnih in zelo koristnih kulturnih izmenjav, sprva še občasnih, ki so se pozneje, to je pred 22 leti, izoblikovale v vsakoletna srečanja ali kulturne dneve izmenoma na Koroškem in na Primorskem. Vsak oktober jih organizirajo Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Slovenska prosveta iz Trsta in Krščanska kulturna zveza iz Celovca in poskrbijo, da se vsako leto na njih predstavijo najnovejši primorski oz. koroški kulturni dosežki na področju likovne in glasbene umetnosti, književnosti, dramske dejavnosti in založništva. Tako smo na naših odrih, v kulturnih centrih in v cerkvah že poslušali zanimive koncerte, sledili gledališkim predstavam, si ogledovali razstave itn. Prisluhnilo smo pevskim skupinam in solistom, avtorjem novejših knjižnih izdaj in drugim ustvarjalcem ali raziskovalcem. Uspešni so bili tudi obiski na šolah in skupni nastopi glasbenih šol. Tako sodelovanje pomeni prav gotovo utrjevanje duhovnih vezi med zamejstvom v Italiji in v Avstriji.

Poleg medsebojnega spoznavanja so tu zelo pomembni osebni stiki in obojestransko prepričanje, da vsakdo izmed nas deluje za skupne cilje, za ohranjanje našega jezika in kulture v zamejskem prostoru ob Jadranu, Soči in Dravi. Druži nas zavest, da je kulturno delo temeljna pravica in dolžnost nas vseh. Če bomo kulturno povezani, bomo lažje kljubovali številnim težavam, ki prebogosto prizadevajo našo manjšinsko skupnost. Pa tudi naša podoba bo v medsebojni povezanosti učinkoviteje delovala navzven, zlasti pred matično domovino in pred obema večinskima narodom. Trdno smo prepričani, da je v slogi moč, kakor pravi pregovor. Tudi glede na to se vsako leto veselimo teh kulturnih srečanj, bodisi na Koroškem ali na Primorskem.

Ob letošnjih Koroških kulturnih dnevih na Primorskem je naša želja, da bi lepo uspeli, kakor v prejšnjih letih, in da bi se med Primorsko in Koroško še dolgo spletale takšne vezi in dosegale cilje, ki so si jih že pred desetletji postavljali zdaj že pokojni pobudniki koroško-primorskega prijateljstva in sodelovanja: na Goriškem prof. Mirko Filej in dr. Kazimir Humar, na Tržaškem prof. Jože Peterlin in prof. Maks Šah, na Koroškem prof. France Cigan in dr. Valentin Inzko. Slednji je leta 1962 na pogrebu prof. Fileja spregovoril ob odprtem grobu in med drugim dejal: "Tvojo oporo: ohranitev slovenske besede in katoliške miselnosti v zamejstvu ter tesno sodelovanje med goriškimi in koroškimi Slovenci bomo zvesto izpolnjevali."

Nadaljujmo po poti, ki so nam jo pokazali, in na njej vztrajajmo!

Začeli so se 22. Koroški kulturni dnevi na Primorskem

Foto DPD

Janez Janša in Slovenska demokratska stranka sta velika zmagovalca volitev v Državni zbor v domovini Sloveniji, a pred Janšo je izjemno zahtevna sestava nove vlade.

Parlamentarne volitve v Sloveniji so prinesle spremembo, obenem pa en sam, čeprav bistven premik, ki je vpletel socialne demokrate in liberalne demokrate. Napovedovali so ravnatežje med tema strankama, ki naj bi bili alternativni, z minimalno razliko med njima, v resnici pa je SDS dobila veliko več od pričakovanega, LDS pa bistveno manj, saj je izgubila tretjino volilcev. Slika izida je jasna: SDS, dosedanja glavna opozicijska stranka, je edina zmagovalka in LDS, dosedanja glavna stranka vladne koalicije, edina resnična poraženka, pri ostalih ni bilo večjih presenečenj. Edinole pri Novi Sloveniji so lahko razočarani, saj so jim evropske volitve pripisovale bistveno večjo naklonjenost volilcev. Vendar pa morajo tudi oni

delati račune z volilnim telesom, ki se premika znotraj svojega tabora z minimalnimi prelivi z ene na drugo stran. Premike pravzaprav delajo stranke, ki se ali se ne prebijajo čez volilni prag, ter volilci, ki ostajajo doma. Tako so izostali mladi, ki so se razbili, ter nebroj motilnih strank, medtem ko je nepričakovano prišla v parlament stranka upokojencev, ki so jo vsi že pokopavali. Brez večjih presenečenj ostali, bivši komunisti združene liste, Ljudska stranka in Jelinčičeva Nacionalna stranka. Volilna udeležba: nizka, prenizka za državo, ki se je šele pred kratkim priklopala do demokracije. To je znak nezaupanja v politiko in demokracijo, ki so ga pridno netili mediji: spodbujala jih je vladna koalicija v prepričanju, da ji bo nizka udeležba zagotovila prednost. Usteli so se že pri evropskih volitvah, zdaj pa je bilo prepozno. Ostalo je naredilo nezadovoljstvo zaradi propada socialne države. Lahko bi bilo še slabše za vladne stranke, saj so se upokojenci za las pretolkli do volilnega praga.

Volilni izid je vendarle prinesel veliko spremembo: Janša, večni opozicionalec, je avtomatično kandidat za sestavo nove vlade, vendar ne bo imel lahkega dela. Pomladne stranke bodo v novem parlamentu skupaj imele 45 mandatov, prav toliko mandatov pa bo imela dosedanja večina s sopotniki. Pri tako popolnem ravnatežju bodo pomladne stranke morale nujno iskati zavezništvo, ki jim bo zagotovilo trdnejšo večino od dveh glasov, pridobljeno z morebitnim prestopom enega poslanca. Možnosti ni veliko: socialni demokrati so alternativni liberalcem, zato iskanje zavezništva z njimi naj ne bi bilo možno, iskanje pomoči pri Jelinčiču bi ne

bilo pošteno, pri Desusu bi bilo brez vsebine in bi se omejilo zgolj na številke, medtem ko bi morebitno sodelovanje z Združeno listo, ki bi slonelo na trdnem socialnem programu, lahko pomenilo tisti politični preskok, ki ga Slovenija potrebuje, da začne novo pot razvoja do moderne države.

To so seveda samo ugibanja, saj niso bili objavljeni niti dokončni volilni izidi. Pravzaprav nismo niti slišali ali brali ene same izjave ali poštenega komentarja. Novinarska zveza je namreč prav na dan volitev proglasila stavko za obnovo delovne pogodbe. Vsi imajo pravico stavkati in slovenski časniki zaslužijo vso našo solidarnost. Vendar pa stavka na dan volitev in v naslednjih dneh pomeni zelo težak informacijski mrk, ki prehudo prikrajša javnost in same medije, obenem pa sproži med ljudmi in zunanjimi opazovalci sum in ne dobrohotne misli. Po Ljubljani že žužljajo, da je stavka še zadnji, res antipatični učinek zloglasnega vpliva, ki ga je imela nomenklatura na vse medije. S tem da so dopustili stavko, so pokvarili zmogostavljave Janše in njegovih zaveznikov. S takimi gestami se novinarji ne bodo priklopali do resnične svobode in avtonomije.

Ob robu še kritičen zapis na račun novinarjev s te strani meje. Eden od teh, ki je sledil volitvam za slovenske oddaje tržaškega radia, si je dovolil opredeliti Janšo za politika, ki je blizu Berlusconi. Dobil je primeren odgovor. Tržaški Piccolo pa seveda ne more izgubiti priložnosti in označuje zmago pomladnih strank kot zmago desnice in že napoveduje val nacionalizma v Sloveniji. To je obenem tudi napoved Piccolovega bodočega poročanja iz Slovenije?

Pogovor

Naša sodelavka Vida Valenčič se je udeležila priprave dokumentarca za televizijsko hišo BBC

3

Edvard Kocbek

Boris Pahor, Alojz Rebula in Alojz Tul o pomenu in liku pred 100 leti rojenega pesnika in politika

2 in 8

Posvet o Ivanu Trinku

13., 15. in 16. oktobra letos bo na Videmskem posvet ob 50. obletnici smrti msgr. Ivana Trinka

12

Slovenske volitve

Pomladne stranke z Janezom Janšo na čelu so zmagovalke parlamentarnih volitev v Sloveniji

13

V luči novih dognanj

Edvard Kocbek kot politični človek

V pravkar minulem tednu je slovenska kulturna srenja dostojno proslavila stoletnico rojstva pesnika, misleca in političnega delavca Edvarda Kocbeka. Ob tej priložnosti so mu v mestnem parku Tivolij v Ljubljani postavili tudi spomenik. Kot omenjeno, je Kocbek deloval na več področjih. Nedvomno se je najbolj uveljavil kot pesnik. Seveda ni mogoče prezreti njegovega političnega udejstvovanja zlasti v sklopu narodnoosvobodilnega odpora proti okupatorju med zadnjo vojno. To plat njegovega udejstvovanja so z večjim ali manjšim poudarkom obravnavali vsi, ki so o njem pisali ali kakorkoli razpravljali. V svojih prispevkih so skušali prikazati celostno Kocbekovo osebnost ter njegovo nazorsko in filozofsko opredeljenost, ki je zlasti v preteklosti marsikoga tudi motila. Z odmikom časa pa postaja marsikaj bolj razumljivo. V sklopu njegove življenjske usode posebej izstopa odločitev slovenske partije, da ga je leta

1952 tako rekoč izločila iz političnega in javnega življenja sploh. Prav tako je z njegovim političnim življenjem usodno povezana t.i. Dolomitska izjava (spomladi 1943), s katero se je moral na grob pritisk komunistične partije odločiti za svojo samostojni politični skupini v okviru OF. V zvezi s tem je treba povedati, da se je Kocbek leta 1941 pridružil kot "krščanski socialist", kar so izrecno želeli komunisti, da bi se OF tako lahko predstavljala kot pluralna krovna organizacija za vodenje odpora. Sam pa se je predstavljal kot zastopnik "krščanske skupine". Treba je namreč vedeti, da so se takrat imenovali

"krščanski socialisti" pripadniki delavskega sindikata Jugoslovanske strokovne zveze in ne kake stranke s tovrstnim nazivom. Poznavalci takratnih razmer v vodstvu OF so pričrčali, da bi Kocbek tvegala fizično likvidacijo, če ne bi podpisal načel Osvobodilne fronte. Nekaj časa je bil minister za Slovenijo v zvezni vladi in podpredsednik slovenske ljudske skupščine. Leta 1952 je izdal zbirko novel z naslovom Strah in pogum, v katerih je izrazil svoje etično gledanje na medvojno dogajanje. Oblast je to izkoristila za sprožitve pravega programa proti avtorju ter mu dejansko onemogočila vsakršno nastopanje v javnosti tudi kot kulturniku. Z njegovim primerom se je ukvarjalo samo vodstvo partije. Med neko vročo razpravo naj bi Kardelj dejal "Kdo je pravzaprav Kocbek? Kocbek je v bistvu za nas ničla. Iz njega smo v času vojne sicer skušali nekaj napraviti, ker nam je bilo to potrebno, in bi ga po vojni lahko prav tako pokopali, da tako rekoč nihče za njega ne bi vedel, če bi to znali narediti na isti način..." Dejansko se odtlej Kocbekovo ime skoro eno desetletje ni smelo pojavljati v javnosti. Iz te vsiljene anonimnosti sta ga leta 1975 potegnili tržaška pisateljica in kulturnika Boris Pahor in Alojz Rebula, ko sta v posebnem zborniku objavila intervju z njim, v katerem je Kocbek prvi v Sloveniji spregovoril in obsodil povojne poboje vrtnjenih domobrancev. Za ta korak se je odločil po večletnem odlašanju,

ko je verjetno ocenil, da je dozorel čas, da se resnica ne sme več prikrivati. To njegovo dejanje je bilo za takratne čase izredno pogumno in je močno odmevalo tako v Sloveniji kot Jugoslaviji. Tako se je posledično sprožilo vprašanje javne obsodbe storjenih zločinov in s tem povezane narodne sprave.

Alojz Tul

Izjava Pukšičeve komisije

Berlusconijska vlada ni potrdila seznama občin za zaščitni zakon za slovensko manjšino, ki ga je na osnovi stališč občinskih svetnikov v skladu z zakonom sestavil paritetni odbor. To pomeni ponovno zavlačevanje pričetka veljavnosti zakona, ki je bil sprejet že pred več kot tremi leti. Takšen odnos italijanske države do slovenske manjšine ni v skladu z mednarodnimi konvencijami o varstvu manjšin in drugih obveznostih, ki jih je do te sprejela Italija.

Položaj slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem in Štajerskem prav tako ne dosega zavidljive ravni zaščite, saj se ta še vedno sooča z grožnjami deželnega glavarja Jörga Haiderja o odvzemu že pridobljenih pravic.

V prihodnjem mandatu bo zato Republika Slovenija tem vprašanjem nujno morala posvetiti posebno pozornost. Treba je organizirati večje število pogovorov s predstavniki oblasti obeh sosednjih držav tako na parlamentarni kot izvršni ravni in na ta način državi prisiliti k izvajanju obveznosti do slovenske manjšine.

Petdesetletnica Londonskega sporazuma

Le "navaden kos papirja, ki nikogar ne obvezuje"?

V torek, 5. t.m., je poteklo natančno petdeset let od podpisa Londonskega sporazuma, po katerem je Italija ponovno prevzela upravo Trsta in skoraj celotne Cone A Svobodnega tržaškega ozemlja, katerega ustanovitev je bila predvidela Pariška mirovna pogodba leta 1947. Kot vemo, Svobodno tržaško ozemlje ni dejansko nikdar zaživelo, saj so ZDA, Velika Britanija in Francija že marca leta 1948 bile uradno izjavile, da se bodo zavzemale za njegovo vrnitev Italiji. Kot vemo, pa je STO poleg Cone A, ki so jo upravljali Angleži in Amerikanci, obsegalo tudi Cono B, ki je bila pod jugoslovansko vojaško upravo. Nobena skrivnost ni, da je tristranska izjava iz leta 1948 pomenila krepko politično podporo italijanski KD in njenim zaveznikom tik pred državnozbornskimi volitvami, na katerih se je odločala nadaljnja usoda italijanske države. Morebitna zmaga KPI in njenih socialističnih zaveznikov bi namreč Italijo spravila v objem tabora, na čelu katerega je bila Sovjetska zveza. V tem pogledu pa so se razmere začele bistveno spreminjati z resolucijo Informbiroja, ki je Titovo Jugoslavijo bila izključila iz sovjetskega tabora, čemur so zahodni zavezniki začeli posvečati čedalje večjo pozornost. Tako so med drugim podpirali sodelovanje med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo, ki so tik pred podpisom Londonskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo sklenile celo vojaško zavezanost (pogodba je bila podpisana na Bledu).

Tristranska izjava ni bila sicer nikdar uradno preklicana, vendar se je stanje prav zaradi novih razmer na Balkanu začelo bistveno spreminjati, kajti v Londonu in Washingtonu je kmalu dozorelo spoznanje, da

bi vztrajanje na veljavnosti tristranske izjave iz marca leta 1948 (torej vrnitev celotnega STO-ja Italiji) velika in dejansko nepremostljiva ovira novi, prozahodni stvarnosti na Balkanu. ZDA in Velika Britanija sta zato začeli pritiskati na Rim in Beograd, naj vprašanje STO-ja sama uredita. To pa se je kmalu izkazalo, da ni izvedljivo. Tako je italijanski ministrski predsednik Pella še 6. oktobra 1953 dal v parlamentu izglasovati resolucijo, po kateri Italija zahteva zase obe coni, pri čemer je zanimivo, da so za resolucijo glasovale vse stranke - od KPI do MSI. Predsednik Pella je tedaj poslal na vzhodno mejo celo svoje oklopne divizije! V Londonu so se tako vodila ločena pogajanja. Amerikanci in Angleži so se najprej pogajali z Jugoslavo, nato pa z Italijani. Da se pospeši zaključek pogovorov, sta vladi Velike Britanije in ZDA kratkoročno sklenili, da bosta Cono A izročili Italiji in da bo 8. oktobra 1953 v Trst vkorakala italijanska vojska. Tedaj pa je naročil, naj se pri njem glasita veleposlanika ZDA in Velike Britanije, in jima dejal: "V trenutku, ko stopi prvi italijanski vojak v Cono A, vstopi vanjo tudi moja vojska". Kmalu se je v Italiji zgodilo, da je Pella odstopil in je na njegovo mesto prišel Mario Selba, ki je očitno gledal na vsa stvar bolj trezno. Italija in Jugoslavija sta končno našli sporazumno rešitev: Trst in veliko večino cone A dobi Italija, cona B pa ostane v Jugoslaviji.

Dne 5. oktobra sta veleposlanika Velebit in Brosio v Londonu podpisala Sporazum o soglasju, predstavnika ZDA in Velike Britanije pa sta ob tej priložnosti podpisala izjavo, iz katere izhaja, da se njuni državi ne bosta več mešavali v to zadevo.

Pomembna novost Londonskega sporazuma je POSEBNI STATUT, ki natančno navaja pravice Slovencev v Coni A in Italijanov v Coni B. Med drugim je predvidena ustanovitev mešane komisije, ki naj bedi nad izvajanjem in spoštovanjem statutarnih določil. Kakšen je bil razvoj dogodkov v nadaljnjih letih, je našim bralcem dobro znano. Italijanska uprava se je vrnila v Trst po zaslugi pravkar omenjenega mednarodnega sporazuma, a ni od vsega začetka skrbela za izvajanje vseh mednarodno sprejetih obveznosti, kar velja v prvi vrsti za določila Posebnega statuta. Tako se je na primer v Trstu kmalu našel sodnik, ki je Londonski sporazum označil "za navaden kos papirja, ki nikogar ne obvezuje". Kako je to mogoče? Italijanski pravnik - med njimi tudi nekdanji dekan pravne fakultete tržaške univerze in profesor ustavnega prava Udina - so soglasno zatrjevali, da "Sporazum o soglasju" ni mednarodna pogodba, kajti le ta postane del notranjega pravnega reda v trenutku, ko jo potrdi ali ratificira parlament. Italijani so očitno spravili na led svoje jugoslovanske sogovornike, kar smo Slovenci na Tržaškem bridko občutili na svoji koži dolgih 21 let. Počkati smo namreč morali na Osimsko pogodbo iz leta 1975, katere sestavni del so tudi določila iz Posebnega statuta Londonskega sporazuma. Ob 50-letnici vrnitve Italije v Trst se Slovenci zato upravičeno čutimo prevarane, saj lahko rečemo, da je italijanski partner podpisal Londonski sporazum, ki vključuje Posebni statut, in hkrati držal figo v žepu. Ta zgodba pa se žal nadaljuje in je zato prav, da se nanjo spomnimo tudi in predvsem ob tako pomembni obletnici.

Drago Legiša

Povejmo na glas

Slovenija odločno za spremembo

Skoraj vedno se zgodi, da volitve v demokraciji prinesejo kaj novega, marsikdaj pa postrežejo s presenečenjem. In nedeljske volitve v Sloveniji so po splošnih ocenah presenečenje. Verjetno ni namreč nihče pričakoval tako izdatnega upada doslej vodilne stranke LDS, vodilne celih dvanajst let. Po drugi strani je le malokdo predvidel napovedal tako prodoren vzpon Slovenske demokratske stranke. In vendar se je zgodilo in eno in drugo, kar pomeni, da je Slovenija od tega trenutka tudi uradno drugačna, kot je bila zadnja štiri leta. Kaj je botrovalo nezaupnici dosedanjih vodilni politik? In zakaj so volilci tako odločno podprli Janševo stranko, ki do teh volitev ni nikdar razvidno segla preko roba svojega sicer tradicionalno zvestega volilnega telesa?

Če smo natančni, je bilo že kar nekaj časa mogoče opaziti, kako vodilna LDS polagoma izgublja moč in prepričljivost. Kot da bi se vsebina njenega programa postopoma izčrpavala in slednjic z vstopom Slovenije v Evropsko unijo dokončno izčrpala. Z vidika šibkosti je mogoče razumeti odstranitev Slovenske ljudske stranke iz vlade - kar je na videz moč, je v resnici šibkost, saj ni bilo več energij za sodelovanje z drugačno politično opcijo. Znani Zbor za republiko in odločitev dr. Dimitrija Rupla zanj očitno nista bila nepomembna zadeva, Slovenija je zares že pričela iskati novih poti, stare so bile slej ko prej do kraja izhojene. Slovenija je že pričela iskati alternativo, se pravi neko drugo smer od tiste utečene in

ne več izvorno učinkovite. Ni pa bilo seveda mogoče z gotovostjo vedeti, kaj o vsem tem mislijo ljudje in kako se bodo opredelili na volitvah.

Dejstvo je, da je bila alternativa nujna in da so jo volilci zaupali Janševi Slovenski demokratski stranki in to vsekakor upravičeno. Dovolj se je spomniti nepopustljivosti in vztrajnosti te stranke v številnih preteklih letih, ko ni s svojo borbenostjo nikoli odnehala. S tovrstno zaupnico volilcev je tako imenovana "pomladna" stran ponovno dobila priložnost, da bo lahko vplivneje soustvarjala podobo Slovenije - nedavna vlada ene same politične opcije očitno ni mogla biti prepričljiva popotnica za prihodnost. Seveda se bo pri vzpostavljanju nove povolilne vlade pred zmagovalce postavilo dokaj zapleteno osrednje vprašanje: si prizadevati za enobravno "pomladno" vlado in na ta način preusmeriti dosedanje nasprotne smer, ali se opredeliti za sovladanje štirih oziroma petih najmočnejših strank, ki so izraz obeh temeljnih slovenskih političnih opcij? Vprašanje je, kaj od obojega je zares izvedljivo, na vsak način pa bi bilo koristno, ko bi pri vseh medstrankarskih dogovorih prevladala misel na tisto, kar je za Slovenijo v tem trenutku najbolj koristno. Slovenci "za mejo" si v prvi vrsti seveda želimo nadaljevanje izgrajevanja vsega tistega, čemur pravimo skupni slovenski kulturni prostor - slednji se nam zdi bistven tudi za državo Slovenijo.

Janez Povše

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 5. oktobra, ob 14. uri.

Ob frančiškanski razstavi svetnega reda pri kapucinih v Gorici

Frančiškov duh je živ!

Frančiškov svetni red v Gorici je živ in dejaven. Čeprav je njegove člane letos podeliti prerano zapustil priljubljeni duhovni asistent in modri Frančiškov sin p. Giorgio Cavedale, želijo odgovorno in z zrelo zagnanostjo nadaljevati svoje poslanstvo.

To so otipljivo dokazali tudi na vsakoletni razstavi - tokrat z naslovom *Od evangelija do življenja in od življenja do evangelija* -, ki je bila na ogled od 25. septembra do 4. oktobra, torej v dneh pred praznovanjem sv. Frančiška Asiškega, v prostorih stavbe ob kapucinski cerkvi v Gorici. Že samo vzdušje kot razstavljeni eksponati, ki pričajo o preteklosti in sedanjosti, pa tudi umetniška dela, ki jih je navdihnil t.i. Ubožec iz Assisija, so govorili o oazi miru in molitve, ki pa nista nekaj ločenega od življenja, ampak njegov živi in utelešeni del, saj "Evangelij je Oseba". Govorili so o tem, da čas sicer teče, pušča svoja znamenja, rodovi minevajo, Frančiškov zgled pa ostaja živ in še kako aktualen. Na poseben način je bilo na razstavi zaznati prepričanje, da je tudi danes - kljub človeški krhkosti, sodobnim "volkovom"

Foto DPD

in tragedijam - še vedno mogoče živeti po Kristusovem evangeliju in biti brat sočloveku.

V veži je sprejemalo obiskovalce nekaj umetniških del, ki jih je Sergio Pacori izdelal iz ostankov orožja prve svetovne vojne. Nekaj glavnih ciljev in sporočil Frančiškovega svetnega reda, ki je bil ustanovljen

pred skoraj 800 leti, je nazorno prikazanih tudi na razobešenih besedilih. Velik poučilec je posvečen najnovejši reguli svetnega reda, ki jo je pred dobrimi petindvajsetimi leti uradno odobril papež Pavel VI.: ta je za njegove člane ob enem starodavna izkušnja in znamenje za današnji čas, saj gre za pravi stil življenja, ki

je dostopen tako "najpreprostejšim" kot "zahtevnejšim"

kristjanom, ki se prepoznavajo v frančiškanski karizmi in želijo biti na poseben način zvesti Cerkvi. Frančiškov svetni red velja za enega največjih dosežkov asiškega svetnika, ki priča o njegovi tudi družbeni veličini, saj laiki lahko na zelo zgovoren in verodostojen način prinašajo v družbeno tkivo Frančiškovega duha, ki sliči na živi izkušnji

vstalega Kristusa. Sv. Frančišek je namreč menil, da je evangelij sam Kristus, ki govori; evangelij je bral in o njem razmišljal samo zato, da bi bil v družbi Kristusa. Vsa razstava, ki so jo postavili z ljubeznivo skrbjo, na preprost, in vendar oseben, učinkovit način, govori prav o tem: kdor se ustavi ob branju Božje besede, naj dopusti, da ga evangelij spreminja od znotraj. Dva tisoč let stara knjiga namreč nosi v sebi moč vzbujati poslanstvo, ki se potem lahko uresničuje v družinskem krogu, na delovnem mestu, v kulturnem in sploh družbenem snovanju. Hoja za Kristusom na tak način postane mladika, gorčično zrno, ki bo prej ali slej obrodilo bogat sad.

DD

p. Mirko Pelicon

Smrt srca zmore grozote

Vse grozote v svetu, o katerih slišimo, nas pretresajo. Nekateri pravijo: "Ah, to je dokaz, da ni Boga!" Drugi: "Če je Bog ljubezen, zakaj pa sploh toliko sovraštva? Ljubezni torej ni!"

Ko sem nekoč v 80. letih na Travniku v Gorici poslušal Mozartov Requiem, me je presunil Dies irae, dies illa. Ker vemo, da izraža Gospodovo jezo in resnost poslednje sodbe, so bile uglasbene note tega Mozartovega odstavka čudovite. Pa tudi pekeli v Dantejevi Božanski komediji je za nekega francoskega misleca "lušno" turistično sprehajanje po poteh Dantejeve bujne domišljije. V teh pripodobah literarne in glasbene usvarjalnosti se skriva neka globoka duhovna razsežnost. Poslednja sodba ne spremeni Boga v božastno jezno, Bog ostane lep, harmoničen kot Mozartova glasba; groza poslednje sodbe je odraz tega, da smo se mi izključili iz Njegove ljubezni in ga ne prepoznamo več.

Boga več ne prepoznavamo... Sovraštvo in hudobija nekako postaneta dokaz, da Bog ne obstaja in nima nobene zveze z našim življenjem. Vstopamo v meglo življenja, ki nam ne omogoča, da bi motrili lepoto stvarstva v luči Stvarnika. Lepota stvarstva je uglasbena lepota Mozartovega Dies irae, meglja je dies irae -

grozni dan - zaradi naše nesposobnosti, da bi videli to, kar je lepo! Gospodovo ljubezen!

V Sikstinski kapeli je Michelangelova poslednja sodba, ki ponazarja Kristusa, orjaka, ki grabi ljudi in jih meče v pekeli. Da ne bi zašli v napačna razumevanja Božje ljubezni, ki ni maščevanje, je potrebno uokviriti vprašanje pekla znotraj pravega teološko-duhovnega razmišljanja. Dokler živimo na zemlji, nas Jezus usmiljeno spremlja in nam pravi: "Pridite k meni vsi!" Se

bo po smrti spremenil v groznega sodnika? Ali je to mogoče? Gotovo, da ne, razmišljati o tem bi bila izguba časa!

Smrt je posledica greha. Torej pomeni, da je greh samomor, napad na življenje v času in večnosti. Kristus nas je prišel rešiti smrti. Samo On zmore to. Pekel ni koncentracijsko taborišče, ampak stanje človekovega srca. Pekel se začne tu na zemlji, ker je smrt človeka stanje, ne pa kraj. Pekel je smrt in smrt srca zmore grozote, ki so vezane na kulturo smrti, ne pa življenja. Vsi nosimo v sebi možnost izbirati greh oz. samomor, ko se ločimo od Kristusa oz. od življenja v nas. Berdjajev pravi, da se bodo morali pred Bogom zagovarjati tudi nekateri dobri, ker verjetno niso dovolj pomagali potrebnim, da bi se osvobodili greha in slabega, ter so se zadovoljevali s svojim dobrim ter lažjo mirno vestjo. Gre za farizejstvo.

Kaj naj torej naredimo, ko zmore grozote v svetu? Olivier Clement svetuje, naj ne razmišljamo o peklu za druge, ampak zase; naj pomislimo, kako bi bilo grozno, če bi izgubili življenje v nas samih; življenje niso vrednote nečesa, ampak je Kristus sam, Oseba izmed treh Božjih oseb! On je stopil v predpekeli in ponudil roko vsakemu, ki se je želel oprijeti... Tako imamo tudi v našem osebnem peklu rešenje in tudi od mojega spreobrnjenja bo odvisna usoda sveta, ko bo Kristus vse v vseh.

Jubilej goriške redovnice

S. Addolorata Devetak

Znana goriška sestra Maria Addolorata, ki je dolga leta naša zvesta sodelavka in prijateljica, je pred nedavnim slavila 80. rojstni dan.

Njeno življenjsko pot sta označevala tako trnje kot veselje. Skozi življenje pa jo je do današnjih dni vedno spremljal odprt značaj in družbo mu je delala tudi njena železna volja. Predvsem pa je za sestro Addolorato značilno iskreno veselje do življenja in dela z ljudmi. Vselej je rada prisluhnila ljudem v stiski, vedno je pomagala, če je le mogla, še posebno družinam in

otrokam, saj se dobro zaveda poslanstva in vrednosti te danes ogrožene družbene celice. Petdeset in več let je vestno opravljala službo redovnice v skupnosti Notre Dame v Gorici, a ne samo to, saj je tudi učila otroke od prvega razreda naprej. Spodbujala jih je k učenju in zavzemanju za lepšo slovenščino, skrbela za domovino v prejšnjem režimu in v sedanji demokratični Sloveniji.

Ko se je v celoti zapisala Božji službi, je dobesedno tekmovala v nujenju pomoči ljudem v stiski. Njena dobrota in prisrčnost sta vrlini, na kateri smo

lahko ponosni. S tem je lahko mnogim za zgled in spodbujam delom, s tiho molitvijo za vse nas!

do. Še na mnoga zdrava in srečna leta ji na straneh Novega glasa, ki ga od vedno rada bere in širi, voščimo domači in vsi tisti, ki jih je bodrila pri delu in v življenju. Iskrenim čestitkam se pridružujejo tudi člani uredništva Novega glasa kot tudi naši bralci, saj smo prepričani, da jih je jubilatka sestra Addolorata že veliko osrečila s svojim prisrčnim in odprtim nasmehom in z do-

Evangelij
Viljem Žerjcl

28. NAVADNA NEDELJA

2 Kr 5,14-17; Ps 98; 2 Tim 2,8-13; Lk 17,11-19

"Pojte Gospodu novo pesem, ker je storil čudovita dela... očem narodov je razodel svojo pravičnost. Spomnil se je svoje dobrote in zvestobe do Izraelove hiše... Vzklaj Gospodu, vsa zemlja! Radujte se, vriskejte in prepevajte!" (Ps 98,1-4).

Več nedelj zaporedoma smo brali in premišljevali o lakomnosti in vseh mogočih hudobijah, ki človeka vklepajo v osamo in pogubo. Današnja tri berila pa nam prinesejo nekaj predokus svobode od vsega hudega in vso širino evangelija.

Gobavi general sirske vojske, Naaman, in deset ozdravljenih gobavcev, zlasti eden izmed njih, nam pojejo, čeprav ne še zavestno, kakor zgornji psalm (Ps 98), o Božji zvestobi do človeka. Če namreč vsi skupaj zatajimo Boga in nanj pozabimo, je on edini, ki ostane zvest (2 Tim 2,13), ker je usmiljen. Mi se mu vsaj malo lahko pri-

bližamo po hvaležnosti. Evharistija, ki pomeni zahvalo in hvaležnost, a se zato dotakne pogana Naamana, gobavcev, od katerih pa samo eden najde pot nazaj do osebne, zavestne zahvale Jezusu (Lk 17,17-18).

Gobavci v stari, a tudi v Novi zavezi so se morali ustaviti daleč proč od zdravih ljudi in klicati: "Nečist! Nečist!" (3 Mz 13,45). Kajti bolezen je bila takrat zelo nalezljiva. Naaman je izjema, ni izobčen, gotovo zaradi visokega vojaškega čina. Gobavci so se čutili od vseh najnesrečnejše. Zato so zavpili Jezusu: "Jezus, Učenik, usmili se nas!" (Lk 17,13).

Tudi Naaman se ustavi daleč proč od Elizeja. Zanimivo pa je, kako se tujca Naaman in Samaritan, ko sta ozdravljena, iskreno Jezusu zahvaljujeta, Izraelci, Judje pa nič!

Za nas je nujno, da se do konca življenja učimo hvaležnosti, najsi bomo v zdravem ali bolnem telesu ter v vseh najmanjših rečeh. Saj je vse življenje in sam dar.

Vsekakor se Bogu nad vse smilimo. Kajti vse materialno bogastvo je nič v primerjavi z Očetovo ljubeznijo v Jezusu. Že Elizej

pokaže na bistvo v vseh dogodkih, ki je vera v enega in edinega Boga. Elizej vpelje Elizeja v čudežni moči v preroštvo (2 Kr 2,1-18). Elizej ozdravi vodo pri izviri (2 Kr 2,19-22); kaznuje s smrtjo po dveh medvedkah kar 42 dečkov, ki ga zasramujejo (2 Kr 2,23-25); čudežno dobi vodo na pohodu proti Moabu (2 Kr 3,9-20); pomnoži olje v vrču pri vdovi (4,1-7); obljudi sina Šunemki (4,8-17); otroka obudi od mrtvih (4,18-37); izniči strup v loncu (4,38-41); ozdravi Sirca Naamana (5,1-27); reši izgubljeno in zopet najdeno sekiro, ki plava po vodni gladini (6,1-7); premaga oddelek aramske vojske (6,8-23) itd. (2 Kr 2-13). Povzeto po JdS, II., 1261, 1993). Sv. pismo našteva še druge stvari, ki govorijo o očetovski skrbi Boga do ljudi. Bog ozdravlja tudi pogane in jih ponekod hvali zaradi njihove vere. Zato nam daje upati, da se lahko rešijo vsi ljudje. Bog je zvest samemu sebi. Zaradi Jezusa Pavel prenaša celo verige, kakor bi bil hudodelec (2 Tim 2,8-13). Saj so tudi Jezusa zvezali in gnali na križ. Vse je prenesel zaradi nas, da bi se rešili vezi greha in vsakršne krivice ter pogubljenja.

Pavel piše škofu Timoteju: "Dragi Timotej, spominjaj se Jezusa Kristusa, ki je vstal od mrtvih, Davidovega potomca... Božja beseda ni vklejnjena (2 Tim 2,8.9). Ko se omenja, da je Jezus iz Davidovega potomstva, ni mogoče zamolčati, da je ta isti Jezus vstal od mrtvih. Pri maši, po povzdigovanju, z živo vero vzkljkamo: "Tvojo smrt oznanjamo, Gospod, in tvoje vstajenje slavimo, dokler ne prideš v slavi!"

Občudujemo Božjo moč na bolnikih in obsedencih, toda Jezus nam govori: "Če ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete" (Jn 4,48). Zato razumemo, zakaj je Elizej kar na kratko odslovil ozdravljenega generala. Prav tako je Jezus s par besedami odpravil Samaritan, rekoč: "Vstani in pojdi! Tvoja vera te je rešila" (Lk 17,19).

Hotel je namreč poudariti, naj skrbimo za pravičnost v svetu. Naj kraljuje skrb za Božje kraljestvo, ki je za uboge, nesrečne, majhne, zatirane, bolne, grešne. To nas odvraca od skrbi zase, za svoje zdravje samo in usmeri v strmenje nad novim stvarjenjem, katerega so čudeži samo znamenje.

Prosimo žive vere!

Skupnost družin Sončnica in pastoralno središče sv. Ivana

Vokalna skupina Gloria pri sv. Ivanu

V soboto se je občestvo pri sv. Ivanu v Gorici srečalo s člani vokalne skupine Gloria iz Ljubljane. Med večerno mašo in po njej je osem prijateljev, ki so se pred 22 leti srečali kot srednješolci in jih je duh vere zajel in združil v božjem načrtu, kot so se sami izrazili, izvajalo duhovne pesmi, ki so jih v teh letih sami ustvarili. Ko so se njihove poti križale in so se med njimi spletile prijateljske in tudi zakonske vezi, so svoja duhovna doživljanja in spoznanja prelili v pesmi in jih v taki obliki tudi posredujejo občestvom, ki jih gostijo.

Njihove pesmi pojejo o brezmejnih širinah v človeku in o trenutkih večnosti v njegovem življenju, o njegovi majhnosti,

ki ji pa človek ne more priti do dna. Pojejo o rokah in vezeh, ki iščejo poti do srca, o ljubezni in upanju, ki povezuje ljudi pod obokom neba. Pojejo o angelih, ki jih lahko vidiš v otroških očeh in so vedno ob tebi ter ti sledijo, čeprav kot obrazi skriti pred ljudmi. Pojejo o prijateljstvu, ki posuši solzo, ko se nad tabo zberejo temni oblaki, in o prijateljih, ki nočejo kljubovati jeznim viharjem kot samotarji, ampak povezani. Iz njihove pesmi doni hvaležnost za vse prejeto v življenju, ki jo izkazujejo z najlepšim darom, ki ga premorejo - s pesmijo. Glasbena skupina je zapela tudi sončno pesem, ki je nastala v domovini sv. Frančiška, in tisto, ki jo je navdihnila izguba prijatelja Andreja Žigona, za

konec pa še dve melodiji, ki sta posebno zasloveli in ju radi pojejo krščanske skupnosti po Sloveniji.

V nedeljo, 3. oktobra, je bila ponovitev nove maše p. Ivana Bresciana pri sv. Ivanu priložnost za lep praznik skupnosti

Toplim besedam, s katerimi je član skupine povezoval posamezne pesmi med izvajanjem v cerkvi, so sledili še topli pomenki ob srečanju v Močnikovem domu, ki so člane obeh skupnosti še bolj zblizali.

HD

Kratke

Italijanski in slovenski frančiškani v Gorici

Franciškansko gibanje italijanskega severovzhoda je pripravljeno o tem, da duhovnost sv. Frančiška Asiškega lahko prispeva k večjemu dialogu na goriški meji. Zato prireja svoj tradicionalni letni shod prav v Gorici, in sicer v soboto, 16. oktobra; za to priložnost je povabilo tudi bratske skupnosti frančiškanskih redov iz Slovenije, ki so se odzvali z navdušenjem. Na danu, posvečenem molitvi in dialogu, bosta prisotna goriški nadškof msgr. Dino De Antoni in koprski škof msgr. Metod Piriš. Srečanje se bo začelo ob 10. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž (Drevored 20. septembra v Gorici). Opoldne bo slovesno mašo vodil goriški nadškof.

Ob 14.30 bo sprevod krenil po mestnih ulicah in se končal na novem trgu pred novogoriško železniško postajo, kjer bo spregovoril koprski škof Piriš.

Razglasitev bl. Slomška za zavetnika slovenskih učiteljev, vzgojiteljev in katehetov

Na Slomškovi Ponikvi je bila 25. septembra slovesna razglasitev bl. Antona Martina Slomška za zavetnika učiteljev, vzgojiteljev in katehetov. K dopoldanski maši v župnijski cerkvi sv. Martina se je zbralo okrog mariborskega pomožnega škofa Stresa 26 duhovnikov, cerkev pa so napolnili verniki, ki so prišli iz vse Slovenije. Še posebej veliko je bilo pedagogov, vzgojiteljev in katehetov. Po maši je bila v Kulturnem domu na Ponikvi akademija z naslovom: "Slomšek - vez med družino, šolo in Cerkvijo".

Skavtska organizacija Deželni občni zbor SZSO

Za uresničitev temeljnih smernic vzgojnega načrta

V nedeljo, 26. septembra, je bil v Močnikovem domu v župniji sv. Ivana v Gorici na sporedu deželni občni zbor Slovenske zamejske skavtske organizacije. Srečanje je bilo internega in nevolilnega značaja, saj je imelo kot glavni cilj pogovor o nekaterih temeljnih smernicah za uresničitev že obstoječega vzgojnega načrta. Deželno vodstvo je na tem občnem zboru želelo spomniti vse voditelje in roverje na bistvena pravila, ki se jih je treba nujno držati, da lahko organizacija uspešno deluje z mladimi.

Na začetku občnega zbora sta deželna načelnika organizacije Srčkana mravlja (Katja Tommasi-Cotič) in Zamišljeni nosorog (Francesco Bianuzzi) prebrala predloge deželnega vodstva, med

katerimi se zahteva od članov dvetretjinska prisotnost pri vseh skavtskih dejavnostih, za voditelje in pripravnike pa je

prisotnost obvezna na vseh dejavnostih. Med obveznostmi, ki jih imajo voditelji, je bila tudi ta, da se do začetka skavtskega leta predstavi dežel-

nemu vodstvu koledar dejavnosti poleg seznama posameznih enot in odgovornih voditeljev v enotah. Po posegu Pobožnega Orla (p. Mirko Pelicon - deželni duhovni asistent), ki je pozval voditelje,

je nato začela debata, ki se je začetno sukala okrog vprašanja prisotnosti roverjev v klanu, ki naj ne presega obdobja dveh do treh let. Sledil je pogovor v zvezi s predlogom deželnega vodstva, da bi vsak voditelj imel ob sebi pomoč "mentorja", člana deželnega vodstva, ki bi mu pomagal pri programiranju dejavnosti, ki bi mu svetoval in ki bi mu nudil pomoč na voditeljski poti. V drugem delu občnega zbora so prišli na dan predlogi o tesnejšem sodelovanju med SZSO-GO in SZSO-TS. Najbolj podprti predlogi so bili Jamboree SZSO v poletju 2006 in skupno jurjevanje v letu 2005. Med predlogi je bil tudi ta, da bi se članarina za skavtsko organizacijo povišala, v to ceno pa bi bile vključene vse skavtske dejavnosti, vključno tabor. Zaključni del deželnega občnega zbora je predvideval obred imenovanja dveh novih voditeljev. V cerkvi sv. Ivana sta tako ob prisotnosti voditeljev SZSO-ja podpisala svojo zavezo Luka Kocjančič in Kristina Semi, oba člana SZSO-TS. Sledilo je še kosilo, ki je seveda potekalo v veselem, sproščnem in skavtskem vzdušju.

Vloga kristjana v slovenski družbi

Res krščanska dežela?

Ali je Slovenija krščanska dežela, se mnogi sprašujejo in skušajo s statistikami dokazati, da smo kristjani v večini in torej je vse v redu. Pri tem naštevajo cerkvice in vse drugo religiozno izročilo, ki razodeva krščanske korenine slovenskega naroda. Drugi skušajo spet s statistikami in drugimi premetenimi medijskimi ukrepi dokazati, da to ni tako. Slovenija naj bi bila tako rekoč ateistična dežela. Seveda pa se spretno izogibajo petdesetletne nasilne komunistične preobrazbe, omenjajo le pridobitve razsvetljenstva in sekularizacije.

Morda se bosta, spoštovana poslušalka in spoštovani poslušalec, spraševala, zakaj pred volitvami govorim o tem. Ali ne bi morda raje kritiziral nasprotnikov krščanstva, ki zdaj skušajo izkoristiti predvolilni čas tudi za to, da prepričajo čim več kristjanov, naj jih volijo, čeprav po volitvah ne bodo ničesar storili za to, da bi se krščanstvo utrjevalo med nami. Tako so delali že liberalci pred dobrimi sto leti. Napadali so vero in Cerkev, ob volitvah pa so paktirali s Cerkvijo, ker je večina naše narodne vojske verna, kakor je zapisal Janez Trdi-

na. Ob vsem tem pa se mi zdi glavno vprašanje, kako je s krščansko vero v našem osebnem in javnem življenju. Ali smo kristjani res bolj pobožni, kar pomeni ljudje po božji podobi ali po podobi Jezusa Kristusa in smo zato povsod zavezani resnici, pravičnosti in sploh uresničevanju tega, kar beremo o Jezusu v evangelijih? In kdo naj o tem odloča: statistike, mediji ali politiki ali pa naj se to pozna predvsem v našem osebnem in javnem življenju?

V preteklosti so o vernosti (in vsem drugem) podložnikov odločali itak vladarji, ki so se imenovali kar "po božji milosti". Podobno je bilo tudi v drugih zadevah, zato smo se tudi kristjani navzeli podložniške oziroma pokornostne drže. Kar so nadrejeni ukazali, to je moralo biti prav. Tako je Hitler ukazal: Naredite mi to deželo nemško, ali so italijanski fašisti hoteli pokoriti Primorje ali pa komunisti ukazali izkoreniniti vero iz slovenskih glav.

Upam, da so ti časi za zmeraj za nami in si zdaj "sami volimo vero in postavte". Sami torej odloča-

mo, kako hočemo živeti in kakšna naj bo ta dežela. Končno je to tudi osnovna značilnost demokracije: izbiramo tisto, kar sami hočemo in kar nam je pomembno. Krščansko osebno in družbeno življenje pa zahteva tudi osebno zavzetost.

To najprej pomeni oblikovanje osebne krščanske drže. Temu služi tudi krščanska vzgoja v družini. Iz raziskave v nekem slovenskem podjetju izhaja, da si največ vrednot pridobijo ljudje še vedno v domači hiši. Starši dajejo prve temelje vrednotenja življenja človeka in družbe. Starši so zato tudi prvi oblikovalci vere. Treba je samo prebrati Finžgarja ali Preglja, ko opisujeta molitev v domači hiši, in bomo razumeli, za kaj gre. Seveda ne le molite, ampak tudi krščanske vrednote, kot resnicoljubnost, pravičnost, poštenje in tako naprej, rastejo le z vzgojo, z osebno zavzetostjo, zato se torej vsak izmed nas stalno osebno odloča.

Bolj zapletena je zadeva s slovensko šolo, ki je bolj kot slovenska LDSovska in Gabrovska šola. Ob njej smo lahko upravičeno zaskrbljeni. Vedno večje nezadovoljstvo učencev, učiteljev in staršev samo potrjuje, kakšen "fiasko" je bila šolska reforma. Seveda pa reforma ustreza tistim, ki se niso hoteli posloviati od marksistične šole. Zato tej zasnovi šole manjka demokratična vrednost

na utemeljitev, predvsem pa ji manjka - razen cerkvenih šol - verska razsežnost.

Kaj je mogoče storiti? Tudi kristjani in Cerkev smo zatajili, da 90. leta ni bil vpeljan v šole verski pouk. Dalje smo kristjani zatajili pri sooblikovanju take šolske reforme, ki bi bolj upoštevala krščanski pogled na svet pri vzgoji in izobraževanju. Vendar se se lahko zavzemamo za to pri odločanju za take politike, ki še bodo hoteli tako šolo. Podobno velja tudi za druge vidike javnega življenja. Povsod smo kristjani lahko dejavni s svojim zgledom in svojo besedo. Znan kristjan je ob razpravah o evropski ustavi in uveljavljanju krščanstva v njem zapisal, da bi politiki, ki se ponašajo s krščanskim imenom, morali s svojim delovanjem pokazati več poguma in odločnosti, da bi se družba ravnala po krščanskih načelih. Vsak izmed nas ima za to dovolj priložnosti.

Krek je že pred sto leti zapisal: Želi bomo mi na Jugu samo to, kar bomo sami pridelali. To velja tudi za nas, slovenske kristjane: Družbo bomo spremenili le s svojo odločno, odkrito in pošteno krščansko držo in s svojim zavzetim delovanjem - v osebnem in v javnem življenju. Tudi volitve so del te naše odgovornosti.

Janez Juhant

Prejeli smo

Še o motečih otrocih...

Spoštovani g. Jurij Paljk, spoštovani Neimenovani pisec Polemična razprava o motečih otrocih v naših cerkvah se naju je osebno dotaknila, saj nama je nepodpisani pisec poslal na dom kuverto z izrezanim člankom g. Jurija Paljka, ki ga je Vaš časopis objavil pred nekaj tedni. Pri strani članka pa je pisalo "Prosim vas, še posebej mamo, da bi vaši otroci ne motili - hvala". V članku je podčrtanih kar nekaj stavkov, kjer je govor o pravici do miru pri maši, in kako je direndaj otrok moteč, itd.

Glede dejstva, da nam je to prišlo na dom v anonimni kuverti, prepuščamo v presojo bralcem. V trenutku, ko sem pismo odprl in se zagledal v to, kar je bilo v njem, sem ostal globoko pretresen, kajti občutek sem imel, kot da smo v sovodenjski cerkvi nezaželeni. In ker nas pripadnost krščanskemu cerkvenemu občestvu globoko označuje, ne moreva ob tem dogodku ostati ravnodušna in to reč molčati.

Zanima naju, ali se neimenovani pisec in tudi g. Jurij Paljk zavedata, kaj pomeni za starše, ki si resnično želijo sv. maše in jo resnično doživljajo samo takrat, ko se liturgije udeležijo s celo družino, da otrok oz. otroci niso mirni? Naj vama poveva, da, ko z otrokom oz. otroki kaj ni v redu pri maši, najbolj trpijo ravno starši, ki vlagajo v vzgojo otrok ogromnih moči. Predvsem starši, ki imamo več otrok, žrtvujemo mirno prisostvovanje sv. maši, zato da bi se naši otroci naučili redno hoditi k sv. maši. Danes sredi naše sodobne družbe to ni lahka naloga. Bodisi meni kot tudi ženi se trga srce, ko nama ne uspe, da koga od naših treh sinov pomiriva. In še toliko bolj trpeče in ponižujoče je bilo, ko sva morala koga peljati iz cerkve. A to ne zaradi tega, da komu narediva uslugo, temveč zaradi tega, ker otroka ločiva od liturgije in od vsega tistega, kar je z njo povezano.

Kdor vidi v otrocih le moteč element, ima izredno površinsko gledanje na to, kar je družina. Vsi, in v prvi vrsti starši, želimo, da bi naši otroci bili mirni, pridni, tihi itd., vendar ni tako, ker so otroci v prvi vrsti

osebe, ki potrebujejo najprej to, da jih sprejmemo takšne, kakršni so. To pa ni nobena moja iznajdba, ampak je nauk Jezusa Kristusa, na katerem je osnovana naša Cerkev. Če bi dom sprejel samo "pridne", koliko bi se jih rešilo? In sprašujem se, ali sta kdaj molila za tiste otroke, ki vaju motijo in vama gredo na jetra?

Spoštovana nepodpisani pisec in g. Jurij Paljk, ali resnično želite, da bi k sv. maši hodili samo tisti, ki so pridni, mirni, tihi? Oprostita, ali to ne spominja na nekaj drugega, ki s krščanstvom nima nič skupnega? Strinjam se, da med sv. mašo ne sme biti direndaja in razgrajanja, zavedam pa se, da sv. maša ni ne koncert ne opereta ali gledališka predstava, to je vendar spominjanje in doživljanje Kristusove ljubezni. "Ta od apostolov prejeti zaklad so njihovi nasledniki zvesto ohranjali. Vsi kristjani so poklicani, da ga predajajo naprej iz roda v rod s tem, da oznanjajo vero, živijo iz nje v bratskem občestvu ter jo obhajajo v liturgiji in molitvi." (iz Katekizma Katoliške cerkve). Ali se vam ne zdi, da imeti tak odnos do družin, ki imajo nekoliko bolj živahne otroke, ločuje cerkveno občestvo, ki je telo Jezusa Kristusa, na pridne in poredne? Jezus Kristus, ki ga med mašo obhajamo, je svoje življenje daroval, zato da bi bili združeni, tako kot se glasi poročna obljuba, ki pravi, da ostajam zvest, torej skupaj s tabo, v dobrem in slabem. In naša Cerkev bo živa in trdna, dokler bo znala z ljubeznijo sprejemati vse pridne in živahne otroke ter njihovo nemirnost sprejemati in jo izročati Bogu. Ločevanje oz. izključevanje pa ne bo privedlo nikamor, toliko manj bo pričalo o ljubezni.

Julijan Čaudek

O anonimnih pismih sem že pisal in zato ne bom ponavljal, da so groba žalitev za tistega, ki jih prejme. Tudi sam sem oče treh otrok in vem, kako je pri maši z njimi. Zato še enkrat: srednja pot je najboljša pot! Vesel pa sem, da se o tem na glas in brez nepotrebnih zadržkov govori, kot sem tudi prepričan, da je prav, če še lahko povemo vsi svoje mnenje!

JUP

Kratke

Tiskovno sporočilo SSK o zdravstvu

"Goriški občinski svetovaleci Slovenske skupnosti se zahvaljujemo našim upraviteljem za delo, ki so ga opravili in ga opravljajo, večkrat za kulisami, v prid goriškega zdravstva." Tako se začenja tiskovno sporočilo občinske svetovalke in svetovalec SSK, ki se zahvaljujejo vsem, ki se borijo za goriško zdravstvo. Obenem podpisani izražajo razočaranje in zagrenjenost nad izidom čezmejnega projekta za mobilno magnetno resonanco. Projekt konkretnega sodelovanja, ki so ga goriški občinski upravitelji zagovarjali, podpirali in udeleževali, se je žal izjalovil. Njegova uresničitev bi res bila zahtevna tako z upravnega kot s finančnega vidika, in vendar bi projekt povzdignil raven čezmejnega sodelovanja z nivoja dobrih načel in odnosov na konkretno sodelovanje. Direktorica goriške zdravstvene enote je ob predstavitvi novega-svojeja projekta za magnetno resonanco izjavila, da "čezmejno sodelovanje je konkretno, spreminja se oblika, ne vsebina." Žal je bila vsebina projekta odvzeta. In dobra partnerska načela so šla rakom žvižgat. Bolnišnica F. Derganca je morala, da ne bi izgubila državnega prispevka, ki je bil namenjen za skupni nakup magnetne resonance, organizirati izvide za bolnike v Mariboru. Obnašanje in delovanje dr. Baccarinove odražata jasen namen postopno rušiti čezmejno sodelovanje med bolnišnicama. Zavlačevanje dr. Baccarinove je povzročilo, da se je morala šempetrška bolnišnica odpovedati projektu. Prav zavlačevanje ogroža tudi čezmejne projekte, ki jih je deželna uprava odobrila za goriško bolnišnico na področju čezmejnega zdravstvenega sodelovanja. Seveda pozitivno pozdravljamo idejo novega projekta, vendar to ni "naš", goriški projekt. Naš projekt je bil košček tistega mozaika, ki sestavlja strateški razvoj Gorice-mednarodnega mesta. Bil je priložnost za mesto, da bi zadihalo drugače. Vloga naše skupnosti (slovenske) predvsem v novih okoliščinah, ko smo v prvi vrsti tudi upravitelji mesta, je vztrajati na poti čezmejnega sodelovanja, ker je to ena od glavnih perspektiv za razvoj Gorice.

SSO obiskal Primorske novice

S tiskovnim sporočilom pokrajinsko tajništvo Sveta slovenskih organizacij obvešča, da je njegov predsednik Janez Povše opravil vlijudnostni obisk na sedežu Primorskih novic v Novi Gorici. Pomočniku odgovornega urednika Borisu Ugrinu je izrazil zadovoljstvo, da so Primorske novice postale dnevnik. Dejstvo je, piše v sporočilu, da je bilo že sedaj poročanje o dogajanjem na Goriškem izčrpno, kar se bo lahko v prihodnosti še okrepilo in je tudi želja časopisa. "Oba sogovornika sta ugotovila, da se je po vstopu Slovenije v EU pričelo novo obdobje, v katerem bo treba vzpostavljati vse tiste vezi, ki bodo goriškemu oz. novogoriškemu prostoru odprle dodatne razvojne možnosti."

Festival Castello di Gorizia: Stara garda požela dolg aplavz

V goriškem Kulturum domu se vrstijo predstave letošnjega 14. državnega oz. mednarodnega gledališkega festivala Castello di Gorizia v organizaciji gledališkega združenja Terzo teatro iz Gorice ob sodelovanju drugih kulturnih ustanov. V soboto, 25. septembra, je dramska skupina Al Castello iz Foligna (PG) prikazala trpkό dramo Arthurja Millerja Smrt trgoveškega potnika o varljivem in iluzornem zasledovanju ekonomske blaginje v ameriški družbi v 50. letih. Vsebinsko in interpretacijsko težak tekst so igralci v režiji Claudia Pesaresija, ki je odigral tudi vlogo protagonista, kar dobro obvladali. V sredo, 29. septembra, pa so se prvič predstavili italijanski publikli - v dvorani je bilo sicer tudi veliko slovenskih gledalcev - člani Dramskega odseka PD Štandrež s tragikomedijo Stara garda Alda Nicolaia v premissijeni režiji Janeza Starine, ki je bila nagrajena kot najboljša predstava na letošnjem 43. Linhartovem srečanju gledaliških skupin Slovenije. Izjemno uigran igralski tercet, Marko Brajnik, Božidar Tabaj in Majda Zavadlav, je z občuteno, lirčno interpretacijo grenke življenjske izpovedi treh predstavnikov "železne" generacije popolnoma osvojil in ganil številno občinstvo ter iz njega izvil dolg, topel aplavz. Igra je bila seveda v slovenščini, italijanski gledalci so vsebinsko posameznih prizorov in kratko predstavitev štandreške dramske skupine in njenega delovanja lahko prebrali na zgibanki, natisnjeni za to priložnost. Lepo bi bilo, da bi ta stik z italijanskimi ljubiteljskim gledališkim svetom ne ostal le osamljen, enkratni primer, ampak da bi se še našla stičišča za podobna sodelovanja, ki naj razkrijejo Italijanom našo ustvarjalno moč. **IK**

Tečaj rekreativne telovadbe društva Tržič

Društvo Tržič že sedmo leto zaporedoma prireja tečaj telovadbe v telovadnici osnovne šole Duca d'Aosta v Tržiču. Srečanja, ki se bodo začela sredi oktobra, bodo potekala ob sredah, in sicer od 18. do 19.30. S tečajem želi društvo posvečati posebno pozornost otrokom, ki obiskujejo slovensko osnovno šolo v Romjanu. Tudi letos se lahko udeležijo tečaja skupno s starši oz. stariji starši. Vodja rekreativnega tečaja, prof. Lojz Kralj, je namreč ugotovila, da so rezultati take vrste tečaja zelo zanimivi. Informacije in vpisovanje: 0481 474191 ali 339 5832592. Vabljeni!

Mednarodni posvet o obmejnih svetiščih

Posvet s podnaslovom *Tipološka svojskost?*, ki ga prireja Inštitut za družbeno in versko zgodovino iz Gorice v sodelovanju s tržaško in videmsko univerzo, se bo pričel v dvorani goriškega pokrajinskega sveta 7. t.m., nadaljeval 8. t.m. zjutraj na Kostonjevi, popoldan spet v pokrajinski palači. Potekal bo v vseh jezikih Goriške, zato tudi v slovenskem. Spregovorilo bo 15 raziskovalcev, med njimi tudi dr. Metod Benedik in Alessio Stasi, prisotni pa bodo tudi nemški, italijanski, furlanski in hrvaški znanstveniki.

Komorni zbor Ave v Gorici

Koncertna sezona, ki jo organizirajo SCGV Emil Komel, Kulturni center Lojze Bratuž in ZCPZ iz Gorice, bo v soboto, 9. oktobra, ob 20.30 uri doživela svoj začetek z nastopom Komornega zbora AVE iz Ljubljane.

Na velikem koncertnem odru Kulturnega centra bo zbor AVE, ki je ponovno zaživel v lanskı sezoni, ko je vodstvo zbora spet prevzel njegov prvotni zborovodja Andraž Hauptman, predstavil splet skladb iz svetovne in slovenske zakladnice. Ob zboru bo nastopil tudi pianist Tomaž Petrač. Koncert bo zagotovo odlična priložnost za poslušanje enega najkvalitetnejših slovenskih zborov in primeren slovesen začetek nove koncertne sezone.

KC Bratuž, SCGV Komel, ZCPZ: predstavitev sezone 2004-2005 in spletne strani www.kclbratuz.org

Obeta se posebno bogata sezona!

Kulturni center Lojze Bratuž, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Združenje cerkvenih pevskih zborov so za sezono 2004-05 pripravili pestro sezono, ki se je 1. t.m. že začela z razstavo del koroških bratov Čertov in se bo v tem tednu nadaljevala z izvrstnim glasbenim dogodkom, saj bo v soboto, 9. t.m., v veliki dvorani doma na Drevoredu 20. septembra nastopil odlični slovenski zbor Ave.

Posebno bogata bo letos, kot je povedala predsednica KC Bratuž prof. Franka Žgavec, gledališka sezona, za kar nosi največ zasluga Slovensko narodno gledališke Nova Gorica. Z njegovo pomočjo namreč uresničujejo posebne abonmaje za otroke zadnjega leta slovenskih vrtec, osnovnih, srednjih in višjih šol iz Goriške in tudi Špetra. Tudi napoved umetniških razstav je res obetavna. Prvo razstavo, ki smo jo že omenili, so že odprli

Foto DPD

Dne 17. novembra bo na ogled antološka razstava goriškega kiparja Roberta Nanuta, ki se po desetih letih odsotnosti spet predstavlja občinstvu. Sredi januarja bo v galeriji KC Bratuž razstavljalo svoja dela šest mladih umetnikov, po dva iz goriške, tržaške in videmske pokrajine. Prvega marca se bo začelo gostovanje prodajne raz-

stave v dobrodelne namene. Umetniki za Karitas, 26. aprila pa se bo razvil širši projekt z razstavo in simpozijem ob 100-letnici rojstva Milka Bambiča. O koncertni sezoni je prof. Silvan Kerševan povedal, da bosta tudi letos na razpolago dva abonmaja, modri in zeleni. Prvi je namenjen širšemu občinstvu, je zahtevnejši in zvestejši klasi-

nemu pojmovanju koncertov: začel se bo z nastopom zbora Ave, nadaljeval s solnograškim orkestrom Pro Musica 13. novembra; prava "poslastica" bo božični koncert 20. decembra, ko bodo na deske KC Bratuž stopili slavni The King's Singers. Dne 10. januarja bo na sporedu simfonični koncert Barve Sredozemlja, ki ga bodo poleg orkestra ArsAteliera oblikovali goriški pianist Miran Devetak, mezzosopran Romina Basso, basbariton Eugenio L. Gallani pod taktirko dirigenta Marca Feruglia. Januarja bo na klavirskem recitalu nastopil tudi zmagovalc tekmovanja Citta' di Gorizia-Nagrada G. Pecar. Zeleni abonma je drugače zasnovan, saj želijo prireditelji z njim prikazati raziskovalno in publicistično delo odkrivanja naše glasbene preteklosti, pa tudi vrednotenja naših izvajalcev in sodobnih tokov. Prvi od šestih večerov bo 6. novembra posvečen skupini Musicum, ki bo predstavila tri sodobne goriške skladatelje: Cecilio Seghizzi, Stanka Jericija in Patricka Quaggiata. Dne 27. novembra bo nastopil dve leti star simfonični orkester Zveze primorskih glasbenih šol, 18. decembra mednarodni mladinski orkester Alpe-Jadran. Novost bo počastitev dneva slovenske kulture: pod naslovom *Prijat'li obrodile* bosta violinist C. Šiškočič in pianist L. Ferrini prikazala primorske skladatelje, posnete na zgoščenki. Meseca marca bo poseben večer posvečen skladatelju Stanetu Maliču, ki je bil po rodu z Opčin, deloval pa je tudi v Gorici. Nazadnje se bodo naši glasbeniki s seminarjem in koncertom v sodelovanju z univerzitetnim oddelkom DAMS poklonili tudi nedavno umrlemu glasbeniku goriškega rodu Faustu Romitelliju. Predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov prof. Lojzka Bratuž je na tiskovni konferenci poudarila, da bo Združenje letos že drugič rado podprlo glasbene večere, na katerih je prisotna zlasti sakralna glasba. Računalniški mojster Peter Gus pa je orisal glavne značilnosti nove spletne strani Kulturnega centra, ki so zelo bogate, elegantne, smotrno urejene in res vredne ogleda. Zato kar "kliknite" na naslov: www.kclbratuz.org!

DD

PD Štandrež

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Program predstav:

Nedelja, 17.10.2004 ob 17. uri

AG "Vrba" Vrbje pri Žalcu (Celje)

Peter USTINOV

KOMAJ DO SREDNJIH VEJ

komedija

Nedelja, 14.11.2004 ob 17. uri

Slovenski Dom - KPD "Bazovica" Reka (Hrvaška)

Andrej JELAČIN

PIKNIK S TVOJO ŽENO

komedija

Nedelja, 28.11.2004 ob 17. uri

KD "France Prešeren" Boljunec

Dario FO

MARKOLFA

komedija

Nedelja, 12.12.2004 ob 17. uri

KD "Domovina" Osp (Koper)

Carlo GOLDONI

PRIMORSKE ZDRAHE

komedija

Sobota, 22.1.2005 ob 20.30

Premiera

Nedelja, 23.1.2005 ob 17. uri

Abonmajska predstava

PD Štandrež - dramski odsek

Janez POVŠE

ZA BLAGOSLOV IN RDEČE ZVEZDE

komedija

Vse predstave bodo v župnijski dvorani "Anton Gregorčič" v Štandrežu.

Informacije:

Božidar Tabaj 0481 20678 - David Vižintin 0481 21332

Prodaja in rezervacija: Katoliška knjigarna - Gorica / Župnijski dom "A. Gregorčič" - Štandrež

Abonma 5 predstav € 22,00, znižano € 15,00*; posamezne predstave € 6,00, znižano € 4,00*

*Študenti - starejši od 70 let - društvene skupine

Vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

PD ŠTANDREŽ
vabi na
OBČNI ZBOR,
ki bo v četrtek,
14. oktobra 2004,
ob 20.30

v mali dvorani župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu

ARS
GALERIJA

GALERIJA ARS

vabi na predstavitev knjige

IKARJEV SEN

Dokumenti Rokopisi Pričevanja ob 100. obletnici rojstva Srečka Kosovela.

Knjigo bosta predstavila urednika Ludwig Hartinger in Aleš Berger.

Predstavitve bo v petek, 15. oktobra, ob 18. uri v galeriji nad Katoliško knjigarno na Travniku.

Pevci in odbor
PD Podgora
izrekajo iskreno sožalje
LIDIJI, MILANU
in ALJOŠI
ob izgubi dragega očeta
oz. starega očeta Albina.
PD Podgora

Dobrodelni večer "Težka izguba - naj lajša tegobe" v gostilni Devetak na Vrhu sv. Mihaela

Ko se spomin na pokojne spremeni v ljubezen do pomoči potrebnih

"Življenje je velik in neponovljiv dar, ki ga moramo živeti do konca." S temi besedami se zaključuje trijezična igra *Korenine pod mrežo*, ki jo je društvo Most zadnjič prikazalo v ponedeljek, 4. t.m., na petem dobrodelnem večeru v gostilni Devetak na Vrhu sv. Mihaela. In prav te besede najlepše utelešajo duh odmevne pobude Čotove družine, saj govorijo o ugotovitvi, ki izhaja iz trpljenja in preizkušnje, obenem pa tudi o upanju, pogumu in notranji nujni po velikodušnosti. Občutek praznine in samote ob spominu na pokojnega, ki ga je zahrbtna bolezen odtrgala iz objema dragih svojcev, se namreč lahko spremeni tudi v plodno pomoč preizkušanim in bolnim. Spomin in ljubezen se prepletata...

Srečanje, na katerem igrajo glavno vlogo petje, kulturni in poetični utrinki ter družabnost, so tudi tokrat lepo povezovalne članice družine Devetak s smotno oblikovanjem, tudi poetičnim besedilom. Navzočih je bilo res veliko ljudi, tako da je bila gostilna za vse skoraj premajhna. V imenu soprireditelja, društva sovodenjskih krvodajalcev, je prisotne pozdravil Branko Černic. Spregovoril je tudi vsakoletni gost, dr. Simon Spazzapan, ki deluje

Foto DPD

na središču za rakasta obolenja v Avianu. Nabirka letošnjega večera (kar 2.252,00 evrov!) je namreč šla prav tej v naši deželi pomembni bolnišnici. Dr. Spazzapan je pripeljal s sabo tudi odgovorno in knjižnično avianskega CRO-ja dr. Ivano Trucolo in dve sodelavki, Lauro in Nancy, ki so nazorno orisale znanstveno in človeško oporo pacientom in njihovim sorodnikom. Njihova onkološka knjižnica je namreč ena najbogatejših v Italiji. Izdala je tudi knjigo z besedili in likovnimi deli pacientov, ki pričajo o tem, da more huda bolezen

izkristalizirati v človeku to, kar je najpomembnejšega. Kdor namreč izkusi aviansko bolnišnico, gotovo spremeni življenje...

Večer so s slovensko, italijansko in furlansko pesmijo oplemenitila Sovodenjska dekleta pod taktirko Sonje Pelicon. Na koncu pa je občinstvo kar uživalo ob imenitni igri *Korenine pod mrežo* na besedilo Lidije Jarc in v režiji Radoša Bolčine. Zgodba o različnih življenjskih usodah ob naši državni meji je tokrat - v kontekstu dobrodelnega večera v prid bolnikom, ki se borijo za življenje - zažive-

la s posebno sporočilno močjo. Kaj je to naše življenje in zakaj je v njem toliko trpljenja, se na glas sprašuje protagonistka igre, ki zmore vzbujati v gledalcih bridko žalost, pa tudi razbremenjujoč smeh, vsekakor pa ganjenost in iskrico upanja v boljšo prihodnost, saj - konec koncev - "življenje je neponovljiv dar".

DD

Obvestila

Prosvetno društvo in župnija Rupa-Peč vabita na koncert nabožnih pesmi, ki bo v cerkvi sv. Katarine na Peči v soboto, 9. oktobra, po maši ob 19. uri. Nastopa mezosopranistka Mirjam Pahor.

Športno združenje Olympia vabi na Tečaj splošne telesne vzgoje za zrela leta. Potekal bo v telovadnici na Drevoredu 20. septembra 85 v jutranjih ali zgodnjih popoldanskih urah (po dogovoru). Vpisovanje in informacije: 335 5952551 (Damijana Češčut).

Od 22. septembra dalje župan občine Doberdob sprejema, po predhodnem dogovoru, ob sredah od 16. do 17. ure. Za dogovor pokličite na tel. 0481 78108 od pon. do petka od 8. do 10. ure. **Društvo slovenskih upokojencev** za Goriško sporoča, da je na sedežu društva upokojencev v karavli v Solkanu na ogled razstava goriških in solkanskih slikarjev vsak dan med 16. in 18. uro do 9. oktobra.

Sožalje

Ob izgubi dragega očeta **Jožefa Pintarja** izreka globoko sožalje Alexandru in družini SZ Olympia. Lidiji Jarc in svojem ob smrti očeta **Albina** izreka iskren izraz sožalja društvo MOST.

Odbornici Lidiji Jarc in družini izreka ob smrti očeta **Albina** občuteno sožalje Zveza slovenske katoliške prosvete.

Kulturni center Lojze Bratuž izraža iskreno sožalje Lidiji Jarc in sorodnikom ob izgubi očeta

Albina.

Uredništvo Novega glasa izraža sodelavki Lidiji Jarc globoko sožalje ob smrti očeta **Albina**.

Darovi

Za Pastirčka: Damijana Čevdek 4,00 evre.

Za svetogorsko cerkev: v zahvalo v čast Materi Božji Zana 50,00 evrov.

Za lačne v Bangladešu: v spomin na Stanota Fabjana Aleš Komjanc z družino 50,00 evrov.

Za števerjanski Vestnik: Helena Marega 50,00 evrov.

Ostali darovi prihodnjič

Zahvale

Družina in sorodniki se po šestih mesecih od tragične izgube drage Romine Ponzalli zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani. Želimo se hvaležno oddolžiti celotni števerjanski skupnosti, ki nam je v tem težkem trenutku bila in nam je še vedno blizu. Nazadnje bi se radi iz srca zahvalili letniku 1954.

V. in R. se iskreno zahvaljujeva vsem, ki so nama izkazali skrb in pomoč po avtomobilski nesreči. Bogu hvaležni, da ni bil nihče drug vpleten v to nezgodo, darujeva 50,00 evrov za domačo cerkev.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 8. oktobra do 14. oktobra 2004)

Radjska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 8. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Iz diskoteke 103 z Andrejem: Šopek domačih viž in napevov. - Iz zborovskega arhiva. - Iz krščanskega sveta. - Glasbeni desert, zanimivosti in obvestila.

Ponedeljek, 11. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 12. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 13. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Brez gozdov ni življenja. - Izbor melodij.

Četrtek, 14. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditvev. - Glasba iz studia 2.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA - CELOVEC
SLOVENSKA PROSVETA - TRST

22. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM od 1. do 24. oktobra 2004

PRIREDITVE NA GORIŠKEM

Sobota, 16. oktobra, ob 20.30 - Župnijska dvorana Anton Gregorčič - Štandrež

Društvo Planina iz Sel

Marc Camoletti

BOEING, BOEING

komedija

Soprireditelj Prosvetno društvo Štandrež

Ponedeljek, 18. oktobra, ob 9.15 in ob 10.30 - Kulturni center Lojze Bratuž

Lutkovna skupina Navihanci iz Celovca

MALA ČAROVNICA

Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

Sreda, 20. oktobra, ob 18. uri - Kulturni center Lojze Bratuž

**OKROGLA MIZA NA TEMO: ZAKON O ODNOSIH REPUBLIKE SLOVENIJE
S SLOVENCIMA ZUNAJ NJENIH MEJA**

Soprireditelj Svet slovenskih organizacij in Slovenska skupnost

Petek, 22. oktobra, ob 18.30 - Kulturni center Lojze Bratuž

**SREČANJE SLOVENSKE GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM,
SLOVENSKEGA CENTRA ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
IN GLASBENE MATICE**

Soprireditelj Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

razpisuje

**ABONMA ZA SEZONO 2004-2005
V GORICI**

v blagajni Kulturnega doma - Gorica (Ul. I. Brass 20) poteka redno vpisovanje abonmaja SSG 2004/05 od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure in od 16. do 18. ure.

Vse informacije dobite na telefonski številki 0481 33288.

Pišot

NOVI DOM

Salon pohištva in notranje opreme

Stanka Pišot s.p.

Cesta goriške fronte 81/a

5290 Sempeter pri Gorici

tel. 00386 5 3934800, fax 00386 5 3032713

www.novidom.net / e-mail: novidom@siol.net

- kuhinje

- spalnice

- sedežne garniture

- jedilniški program

PECAR

PIANO CENTER

PECAR ELISABETTA

Ul. Contavalle 5/5A • 34170 Gorica

tel. 0481 535 009 • fax 0481 535 442

www.pecarpiano-center.it

info@pecarpiano-center.it

Uglasite svoje želje

KAMEN d.o.o.

iz Mirna pri Novi Gorici

PRODAJA PORFIDO RAZNIH

ARTIKLOV TER SVETUJE

OB PRODAJI

Tel. 00386 5 3954103

GSM: 00386 41 628636

00386 31 628636

Spletna stran: www.kamendoo.si

ZA STRANKE

10% POPUSTA

DARINKA MARINIČ s.p.

DA-DA BOUTIQUE

GRADNIKOVE BRIGADE 49

5000 NOVA GORICA, SLOVENIJA

Tel.: 00386 5 3330366

00386 5 3330367

Fax: 00386 5 3330366

e-mail: dada.damijana@siol.net

www.dada.ws

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

**COTIČ DARIO
& MARCO**

SOVODNJE OB SOČI

Ul. 1. Maggio, 85

Tel. 0481 882006

DEKOR

- zavese
- karnise
- posteljno perilo
- prti

13 let tradicije

IDA LEBAN
Gradnikove brigade 49
5000 Nova Gorica
tel., fax: 00386 5 3022975
E-mail: ida.leban@amis.net
www.dekorida-sp.si

AGRARIA SEMENARNA

**CUSSIGH
BAUCON**

v Ul. Corsica 7/a - Gorica

PRODAJA TRGOVINO

Kogar bi zanimalo,
naj se oglasi v trgovini ali na
tel. 0481 537208 / 335 8254898

Boris Pahor:

... To, kar je bil duhovno in obenem duševno nekaj izjemen splav na mojem grozečem morju, je bila revija Dejanje, ki je postala učna knjiga jezika, zgodovine in politike hkrati. Opo gumil sem se in se naročil nanjo ter jo redno tudi dobival. In prišel je trenutek, ko sem se še bolj opogumil ter poslal uredništvu nekaj vtisov z obale rojstnega mesta.

Kocbekov odziv pa ni bil samo urednikova potrditev, da bo prispevek objavljen, ampak tudi in predvsem prisrčna pripravljenost na izmenjavo misli in vtisov, kot da gre za razmerje napovedanega pisateljstva. Seveda sem bil presečen, saj je bila moja kulturalna razgledanost omejena, docela nepripravljen pa sem bil na področju slovenske književnosti, medtem ko je bilo vprašanje jezika poglavje zase. Da, Kocbek je potem še objavil kratko novelo, vendar bolj kot to priznanje, ki je bilo zame

Besede Borisa Pahorja in Alojza Rebule s posveta ob 100-letnici rojstva Edvarda Kocbeka v Ljubljani

“...svoj katoliški Credo je ponesel skozi življenje brez večjih pretresov!”

skoraj sanjska resničnost, je bila čudovita dragocenost vsebine Kocbekovih pesmi, v katerih je govoril o okolju, o občutkih in slutnjah, iz katerih je dihal hlad zased in, 1941. leta, njihovih uresničitev. Ne vem, kako sem se znašel ob predlogu za tikanje, ne kakšne so bile moje pisemske pošiljke v tisti moji pomanjkljivi slovenščini; prijatelj Edi je nanje odgovarjal v blestečem slogu in hkrati v zaupljivem tonu, kot da me vabi na isto raven, obenem pa tudi že intimno

združuje najini družini, saj pismo na Silvestrovo 1941. leta podpiše: Lučka, Edvard Zdravka. ....

... Poudarek bi dal na ugotovit-

vi, da če sem se približal Kocbeku in njegovemu krščanstvu, ko sem izstopil iz teološkega semenišča, sem po vojski bil na njegovi strani na podlagi prijateljske vezi, ki je bila izredna bogatitev, bil pa sem njegov zagovornik tudi, kot sem poprej omenil, a izrecno ponavljam, njegovega sklepa, da stopi v koalicijo zaradi skupnega upora in dosega aktivnega slovenstva. Še tako naj mu kdo očita politično naivnost, mu vendar ostaja zasluga, da je skupaj s krščanskimi socialci dober del vernih slovenskih ljudi bilo na strani zmagovalcev ob velikih zaveznikih ter da se je s tem skoraj vso primorsko zaledje vrnilo k matični večini. Odgovornost, da je bila njegova modra zamisel uničena, je vsa na partijski strani, saj samopašni revolucionarji s svojim samopašnim ekstremizmom niso le onečastili prvine osvobodilnega boja, ampak nazadnje tudi sami mizerno pogoreli. Njihov ekskluzivizem nikakor ni mogel biti v Srednji Evropi konstitutivni element nove družbe. ....

... Kocbek, kot sem te dni omenil v drugem zapisu, je bil eden izmed redkih slovenskih pomembnih duhov, ki je čutil intimno povezanost z našim koncem slovenskega ozemlja. V svojih stikih z nami je bilo to živo čutiti, v pismih, v kate-

Mi, ki smo tu podpisani, smo bili svoj čas preganjani, ker smo stali ob strani pesnika Edvarda Kocbeka in ga podpirali, ko ga je nekdanja oblast Zveze komunistov izobčila iz javnega življenja prisilila k molku. S to avtoriteto si dovoljujemo izreči svoje nelagodje ob dejstvu, da brez sramu nastopajo na državni proslavi pesnikove stoletnice - kot slavnostni govorniki - politični nasledniki nekdanjih Kocbekovih inkvizitorjev, prav ti, ki doslej še niso zmogli javno izreči niti obžalovanja nad neciviliziranim ravnanjem, ki si ga je oblast njihovih političnih očetov dovolila z nesporno največjo postavbo naše književnosti in kulture v dvajsetem stoletju.

Podpisniki:
Viktor Blažič
Janez Gradišnik
Boris Pahor

V Ljubljani, 24. september 2004

rih se je odzival na moje delo, mu je večkrat manjkal globlji prikaz tržaške specifičnosti, človeškega sožitja z italijanskim someščanom. Tako, na primer, v oceni zbirke novel Kres v pristani 1960. leta predlaga: "Osnovno razpoloženje je skoraj povsod doseženo in ustvarjeno, zato bi si želel, da bi se konfrontacija izvršila povsod v prvinah, ne gre za fašista in slovenskega zavednega človeka, gre za preprostega Italijana, oba nevedna in naivna, enako simpatična, pač pa zaradi okoliščin nosilca interesov, ki se jih ne zavedata; gre za temeljno zavedanje italijanske in slovenske besede, za odkrivanje neznanjih pojavov, ki pri tem nastajajo, za atavizme, ki vznemirjajo odpadnike, gre za alienacijo, ki je danes tako zanimiv in usoden pojav v psihologiji in sociologiji." ...

Alojz Rebuta:

Ni mogoče reči, da je v relaciji Kocbek - krščanstvo enaka dialektična dinamika privlačnosti in odbojnosti, kakor je v relaciji Kocbek-komunizem. Ta paralela ne bi bila objektivna: zakaj če je bil Kocbek nedvoumno kristjan, gotovo ni bil komunist. Vendar je ta sin vinorodne Štajerske preveč umetniška natura, da bi bil njegov odnos do Kristusove religije lahko razberljiv. Dejansko je še težje razberljiv, kakor je njegov odnos do komunizma. Krščanstvo mu je namreč bila tako duhovno kakor bivanjsko dosti pomembnejša kategorija kakor komunizem.

Glede komunizma (v ta pojem vključujem tako filozofsko kakor zgodovinsko plat tega pojavnosti) je bilo njegovo stališče bistveno enostavno: na miselni ravni je odklanjal dialektični materializem in sprejemal zgodovinskega, na zgodovinski ravni pa je priznaval komunizmu operativni primat, čeprav, in v tem je bil utopist - duhovno nadgrajen od kristjanov. Kot kažejo njegovi poveljni dnevnik, mu je po vzpostavitvi komunističnega sistema komunizem postajal teoretično čedalje manj zanimiv, na zgodovinski ravni pa čedalje bolj odbijajoč. Njegov odnos do krščanstva je kompleksnejši in njegovo zanimanje za njegov teološki in

ekleziološki razvoj, predvsem pa za njegov zgodovinski impakt traja pri njem do konca, ker do konca ostaja kristjan. Če je izgubil vero v Marxa, kolikor je je sploh imel, ni zgubil vere v Kristusa.

...Možno je domnevati, da je svoj katoliški Credo ponesel skozi življenje brez večjih pretresov. Temu ne oporeka niti njegova znana izjava, da kristjan nosi v sebi tudi brezverca. Saj pri njem ne gre za dogmatično, ampak za razpoložensko brezverstvo, za občutje, predobro znano v krščanski duhovnosti in ki ga poimenujemo različno: odsotnost Boga, notranja suša, v skrajni obliki pa noč duha. A kar se tiče dogmatične arhitekture krščanstva oziroma katolištva, jo Kocbek sprejema brez ugovorov, naj bo na videz njegova drža še tako protestantizirajoča. ...Predvojni Kocbek, urednik Križa in Dejanja, je klicar h katarzi krščanstva, k novemu doživetju evangelijskega sporočila, k poduhovljenju in sublimaciji, z eno besedo k novemu prečiščenemu pričevanju Kristusove blagovesti. V tem ni težko prepoznati tistega preroditvenega duha, ki se je čez nekaj desetletij pozneje izrazil na drugem vaticanskem koncilu. Gre za spodbudo, ki naj bi po mojem imela v slovenskem krščanstvu svojo trajno veljavo.

Uradno katolištvo s Kocbekovim progresizmom ni prišlo v odprt spor, dokler se ob državljanski vojni v Španiji Kocbek ni brezkompromisno postavil proti frankistom. Za vzor mu je bila skupina francoskih intelektualcev na čelu z Jacquesom Maritainom. Vendar je Maritain prav tako odločno obsodil domnevno križarsko vojno generala Franca kakor krvoprelitja njegovih nasprotnikov. Takšne nepristranosti Kocbek ni zmogel. S tem je bil razkol s slovenskim uradnim katolištvom, ki je v tem sledilo prevladujoči liniji vesoljnega katolištva, zapečaten. Ta razkol se je ob državljanski vojni v Sloveniji povečal v nepremostljivo brezno... Ni jasno, ali je Kocbek res verjel, da bi Cerkev mogla za njim ali pa je bila to pri njem bolj taktičnoretorična drža. Kakor ni jasno, ali se je zavedal, da je bila prednostna, čeprav zatajena, vendar ned-

voumna točka v programu Komunistične partije likvidacija Kristusove religije, kakor je to Partija po zmagi tudi dokazala. ....

... Edvard Kocbek gotovo ne bo sporen pojav za slovensko literarno zgodovino, ki bo v njem morala videti enega najodličnejših predstavnikov stoletja. Teško bo sporen za slovensko politično zgodovino, ki mu bo mogla kvečjemu očitati utopično vizionarnost, obenem pa bo videla v njem jagenjskega Daniela v razbojniški jami revolucije. Verjetno pa bo še naprej sporen za slovensko katolištvo. Če bo namreč manjšina - domnevam, da manjšina - videla v njem karizmatičnega klicarja k novemu

pomlajenemu krščanstvu, se bo večina - domnevam, da večina - težko spravila z njegovim samohodnim preroštvom in z njegovo - sicer ne usodno, ampak samo začasno - razvezo s cerkveno institucijo.

Za novo slovensko katoliško generacijo Kocbekovo samohodstvo ni videti normalno. Vendar pa Kocbek za razliko od svojega nemškega prijatelja Boella iz Cerkev ni izstopil. Med boleznijo je na svojem domu doživel obisk drugega Rožmanovega naslednika na ljubljanskem škofijskem sedežu, mrtvega pa je pokopal njegov pomožni škof. Lahko rečemo, da je kristjana Kocbeka na koncu njegove dramatične življenjske poti le čakalo pomirljivo srečanje v nadzemskega Emavsu. Naj tako končam z evangelijsko aluzijo, za katero vem, da mu je bila posebno pri srcu.

Povsod prisotni kjer nas potrebujete...

... tudi v Sovodnjah

NOVI SEDEŽ PODRUŽNICE V SOVODNJAH
PRVOMAJSKA 120/A

NA VAŠO RAZPOLAGO Z VSEMI BANČNIMI STORITVAMI

- Posojila in krediti za fizične osebe in podjetja
- Posojila z zakonskimi olajšavami in prispevki
- Hranilne vloge
- Trgovanje z vrednostnimi papirji in delnicami
- Leasing operacije
- Poslovanje s tujino

BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DI DOBERDÒ e SAVOGNA
ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB in SOVODNJE www.bccdos.it
DOBERDOB - SOVODNJE - RONKE - ŠTANDREŽ - GORICA

Knjižne novosti

Slovenska narava v knjigi Slovenske matice in Mladinske knjige

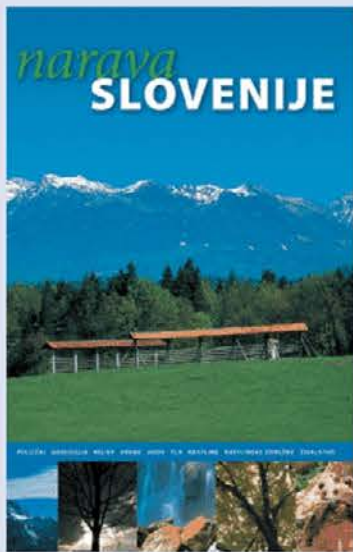
Slovenska matica, ki v svojem založniškem programu pokriva zlasti družboslovne vede, je po nekaj letih izdala knjigo s področja naravoslovja.

Knjiga Narava Slovenije je prvi popolni prikaz vseh naravnih pojavov Slovenije, gre pa za poljudno napisano monografijo, v kateri se bodo o značilnostih in posebnostih naše

domovine lahko poučili vsi ljubitelji narave. Najstarejša slovenska založba je pri publikaciji s svojimi strokovnjaki naravoslovci poskrbela za vsebino, finančno in tehnično plat knjige pa je omogočila založba Mladinska knjiga.

Zamisel o tovrstni knjigi se je pri Slovenski matici porodila že "vrsto let nazaj", kot so povedali pri Slovenski matici. Sprva so razmišljali izdati serijo s posameznih področij, denimo zoologije ali botanike, kar pa bi pomenilo "prevelik finančni zaloga", je na predstavitvi v prostorih Slovenske matice pred časom povedal dr. Rajko Pavlovec, eden od urednikov knjige.

Tako je nastalo "sintetično delo", ki po množici objav s posameznih področij, ki sta jih prispevali, denimo, Mladinska knjiga ali Tehniška založba

Slovenije, vsebuje zbran prikaz različnih naravnih sestavin Slovenije.

Knjiga večjega formata Narava Slovenije na 230 straneh govori o položaju in legi Slovenije, geološki zgradbi, reliefu, tleh, podnebnih in vremenskih značilnostih, nadzemnih in podzemnih vodah, rastlinah in rastlinskih združbah, živalstvu, na koncu pa je dodan tudi seznam pomembnejše literature, ki podrobneje obravnava omenjene teme. Besedila v knjigi Narava Slovenije, prispevali so jih strokovnjaki z različnih področij, spremljajo številne barvne fotografije, grafikoni, tabele, zemljevidi in po besedah urednika dr. Franca Lovrenčaka je še ena "izvirnost knjige", in sicer so to digitalni prikazi reliefov.

Gotovo je knjiga že zaradi strokovnih zapisov, fotografskega gradiva in same vsebine vredna, da jo vzamejo v roke vsi tisti, ki bi radi vedeli kaj več o naravi naše domovine!

Ambasador vseh diplomatov Jožefa Kuniča pri založbi Tuma

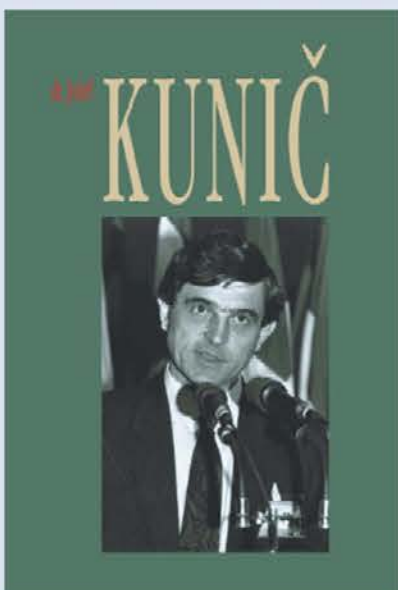
Misel, naj bo vsakdo, ki ima v Sloveniji pomembno funkcijo, med javnim nastopom v tujini ambasador vseh, ne pa desnih ali levih političnih opredelitev, je založbo Tuma prepričala, da je izdala knjigo dolgoletnega diplomata Jožefa Kuniča z naslovom Ambasador vseh.

Kot je sam avtor povedal na predstavitvi svojega literarnega prvenca, je ta naslovna ideja najbolj pomembna in "trenutku tudi najbolj ustreza". Jožef Kunič, po osamosvojitvi Slovenije v dveh mandatih veleposlanik v Teheranu in Parizu, si je zadal petnajst ključnih vprašanj, ki tarejo slovenske diplomate, in ne le te, in nanje podal svoje odgovore, podprte s stvarnimi doživljaji.

Knjiga je namenjena vsem, ki delujejo v tujini, kjer se srečujejo s podobnimi vprašanji in osebnimi dilemami, ki se tičejo lojalnosti, odnosa do čenc, do domače javnosti, sedme sile,

uporabe jezika in podobno. Kunič, po izobrazbi fizik, je pa tudi doktoriral iz informacijsko upravljaljskih znanosti na ljubljanski ekonomski fakulteti in je služboval najprej v podjetjih in bankah in šele nato "presedlal" v diplomacijo, glede kadrovanja ne zastopa teze, da bi to v Sloveniji morali biti izključno t.i. karierni diplomati. Ne nazadnje so namreč tudi med njimi mnogi le uradniki. Diplomati pa mora po njegovem mnenju biti "razmišljujoč, razgledan in v določeni meri samostojno misleč človek".

Knjiga dr. Jožefa Kuniča se po besedah direktorice založbe Tanje Tuma konceptualno navezuje na leta 1997 izdano politično avtobiografijo dr. Henrika Tume z naslovom Iz mojega življenja.

Za naš jezik

Opažam, da še vedno ni vsem jasno, kako naj poimenujemo našo učečo se mladino.

Kdor hodi v osnovno šolo, je seveda **osnovnošolec** ali **učenec**, **osnovnošolka** ali **učenka**.

Kdor obiskuje nižjo srednjo šolo, je **srednješolec** ali **dijak**, **srednješolka** ali **dijakinja**. (Beseda dijak izhaja iz krščanske terminologije: lat. diaconus, slov. diakon).

Kdor obiskuje višjo srednjo šolo (v Italiji), je **višješolec** ali **dijak**, **višješolka** ali **dijakinja**.

Končno imamo še mlade, ki so vpisani na univerzo, in te imenujemo **študente** in **studentke**, mogoče z nekoliko zastarelim izrazom tudi **slušatelje** in **slušateljice**. Zato ni potrebno, da jim pravimo univerzitetni študentje, saj je beseda univerzitetni popolnoma odveč: študent je samo na univerzi, v srednji šoli je dijak! (Italijani morajo reči "studente universitario", da jih ločujejo od "studente medio"!).

Ko pišemo in govorimo o študentih, nam večkrat uide, da so **študenti** vpisani na to ali ono fakulteto. Bolje bi bilo, ko bi uporabljali obliko **studentje**, ki je sicer izjema, a je lepša, kot so lepe množinske oblike: **fantje**, **možje**, **kmetje**, **zobje** itd.

Naj povemo še, da za učence zavodov in glasbenih šol lahko uporabljamo izraz **gojenec** oz. **gojenka**.

Z odprtjem razstave so se začeli 22. Koroški kulturni dnevi na Primorskem
Trije umetniki-bratje iz prijaznih
Sel v osrčju Karavank

Veliko znanja in srca, tehnične spretnosti in umetniške intuicije vlagajo v svoja dela trije koroški umetniki, bratje Ferdinand, Johann in Valentin Čertov, z razstavo del katerih so se 1. oktobra v Gorici začeli 22. Koroški kulturni dnevi na Primorskem. V Kulturnem centru Lojze Bratuž je bilo vzdušje ob tej prvi veliki prireditvi nove sezone posebno praznično. S svojo prisotnostjo je začetek letošnjih kulturnih izmenjav med slovenskimi rojaki iz avstrijskega in italijanskega zamejstva počastil generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Jože Šušmelj; odprtja se je, sicer z zamudo, udeležil tudi goriški prefekt Pasquale Vergone. Med drugimi zastopniki našega organiziranega življenja pa so bili predsednik Sveta slovenskih organizacij za Goriško Janez Povše, v imenu prirediteljev Franka Padovan (Zveza slovenske katoliške prosvete), Marij Maver (Slovenska prosveta), Janko Zerzer (Krščanska kulturna zveza) in Nanti Olip, podžupan občine Sele, "najbolj slovenske vasi na Koroškem in torej v Avstriji."

Po uvodnem glasbenem utrinku, ki so ga navzočim darovale Anja Oraž, Nina Popotnjig in Damijana Čevdek na violino, čelo in klavir, in po pozdravu predsednice ZSKP Padovanove je tri brate-umetnike predstavil selski podžupan. Z velikim ponosom je spregovoril o ljubljenskih Selah, gorski vasi v osrčju Karavank, od koder prihajajo trije umetniki, člani številne slovenske družine. "V zibel jim je bilo položenih veliko talentov," je povedal Olip, saj je večina njih tudi sklenila univerzitetni študij. Dejstvo, da so med njimi kar trije uveljavljeni umetniki, pa dela iz njih nekaj edinstvenega. Sadovi njihovih umetniških snovanj, slike, skulpture in znamenja, nosijo v sebi harmonijo srca in znanja. Podobe v lesu, kamnu ali na platnu vabijo gledalca, da išče njihov smisel, da ugiba. Johann-Hanzi Čertov, med njimi najstarejši, je diplomiral iz elektrotehnike in ekonomije. Celih 25 let se ukvarja s kiparstvom in rezbarstvom kot samouk; nekaj napotkov je dobil pri tečajih F. Goršeta in S. Rapotca. Za svoje skulpture izbira pretežno les, še najraje trdi brest, upodablja pa človeka ali križ in s tem vabi k razmišljanju in soočanju s transcendenco. Omenimo, da se je pred nekaj leti udeležil kiparske kolonije Skulptura 2001 na Jeremitišču pri Gorici.

Valentin Čertov, slikar, rojen leta 1963, je študiral medijsko pedagogiko in diplomiral iz psihologije umetnosti. Poklicno se ukvarja z avdio-vizualnimi mediji, in sicer kot filmski snemalnik. Slikarstvu se je predal prav tako pred petindvajsetimi leti, tudi on je obiskoval tečaje Stanka Rapotca. Ilustriral je veliko knjig. Kot slikar se je opredeljeval za abstrakten ekspresionizem, od leta 1998 dalje pa je na likovnem področju izdelal nov stil, t.i. "nature painting": umetnik v bistvu izpostavi platno v naravnem prostoru in usmerja proces, ki traja več časa, lahko tudi leto dni; listje, veje, voda, dež, sneg, sonce, kamni, zemlja itd. puščajo svoje sledove. Ferdinand-Nanti Čertov, naj-

Z leve: predsednica ZSKP Franka Padovan, predsednik KKZ Janko Zerzer in Damjan Paulin

majši, je diplomiran arhitekt. Kot tak se je uveljavil in opravlja tudi pomembna javna dela. Živi in deluje v Gradcu. Kot kipar se je na svoji umetniški poti izpopolnjeval v delavnice različnih kiparjev na Češkem in na kiparskem inštitutu v Istanbulu. Tudi on, kot

ostala dva, veliko razstavlja doma in v tujini.

Olip je poudaril, da trije bratje ohranjajo žive vezi z domačim krajem in da so Selani zelo ponosni na njihovo umetniško ustvarjalnost. "Letošnji Koroški kulturni dnevi na Primorskem bi se morali imenovati 'selski',"

je ob koncu odprtja povedal predsednik KKZ Zerzer, saj bodo Sele v tokratni, dvaindvajseti izvedbi kulturnih srečanj posebno prisotne. To, kar se je začelo oktobra 1983, je dodal, je vsekakor "ena naših najbolj zanimivih uspešnic".

DD

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

TATJANA ROJC

LE LETTERE
SLOVENE DALLE
ORIGINI ALL'ETA'
CONTEMPORANEA

V tem zgodovinskem trenutku, ko Evropa postaja vse bolj brez meja in je tudi Slovenija vstopila v Evropsko zvezo, je ta knjiga dragocen prikaz zgodovine slovenskega slovstva od začetkov do sodobnosti. Avtorica, ki predava slovenski jezik in književnost na rimski Univerzi La Sapienza, predstavlja s to knjigo italijanskemu bralcu bogastvo književnega ustvarjanja slovenskega naroda.

CENA: 16,00 evrov

Prefazione di Cristina Benussi

Dobite jo v slovenskih in italijanskih knjigarnah in na sedežu Goriške Mohorjeve družbe, Travniki 25 v Gorici.

V sredo, 13. oktobra 2004, ob 20. uri bo v župnijski dvorani v Nabrežini **MESEČNA KONFERENCA.**

Pisatelj Jožko Kragelj bo predaval na temo: **Ivan Trinko, oče beneških Slovencev, duhovnik, pesnik, pisatelj in narodnoobrambni delavec.**

Sledijo razgovor in družbanost z Nediškimi puobi ter običajna zakuska.

Vabljeni!

Kratke

Kulturni maraton SSG

V znak solidarnosti s Slovenskim stalnim gledališčem v Trstu prireja SSG v petek, 8. oktobra 2004, v Kulturnem domu, kulturni Maraton. Prišel se bo ob 16. uri s programom, ki ga SSG namenja najmlajšim. Ob 19. uri pa se bo začel osrednji kulturni program. Oblikovali ga bodo glasbeniki, kulturni ustvarjalci iz zamejstva in osrednjega slovenskega kulturnega prostora, nočni del pa bo namenjen odrasčajoči mladini.

Vsem tistim, ki bodo prvič kupili abonma, bodo, samo na ta dan, podarili kupon za brezplačni ogled izvenabonmajske gledališke predstave.

SSG obvešča cenjeno publiko, da je vstop možen le do zasedenosti dvorane. Vstop bo prost. Vse informacije lahko dobite na telefonski številki 0039 040 632664.

Ali se bodo gradbišča leta 2007 zaključila?

Nekateri predstavniki opozicije, ki sedijo v tržaškem občinskem svetu, menijo, da so napovedi, po katerih naj bi dela v zvezi z avtocesto od Padrič do Katinare dokončali leta 2007, preveč optimistične. Poleg tega opozicijo skrbijo tudi naravovarstvena škoda, ki bi jo utrpelo tamkajšnje področje, pa tudi težave, s katerimi se krajevno prebivalstvo spopada že nekaj časa.

Tako je bilo namreč zaslediti prejšnji teden, ko so se člani občinske komisije za javna dela podali na ogled gradbišč, ki so v zadnjih časih dvigovala veliko prahu in negotovanja, predvsem s strani prebivalcev Lonjerja. Ti so se namreč pritoževali nad hrupom in posledicami na poslopih, ki jih močne eksplozije povzročajo. Predsednik komisije Michele Lobianco je sicer priznal zahtevnost arhitektonskih posegov, saj gradbišča zadevajo velik predel področja in izkop predorov terja premikanje velikih gmot zemlje in skal. Kar se eksplozije tiče, je predsednik Lobianco zagotovil, da bodo te odsele manj zavzavne, saj bodo potekale 350 metrov v notranjosti griča; eksplozije pa ne bodo več odjeknile v nočnih urah. Predsednik Lobianco je tudi opozoril, da bodo morebitno škodo krajevni arhitekturi poravnali po zaključku gradbišč.

Branje je treba imeti tudi kot igro

Prvi stik z branjem otrok pridobi med domačimi zidovi. Potrebno je, da starši berejo na glas in da mu ob prvih "bralnih" korakih nudijo oporo. Ko je otrok še skoraj dojenček, je priporočljivo, da starši izbirajo knjige z ilustracijami, ki pripomorejo k boljši povezavi s pisano besedo. Pomembno pa je, da otrok tudi pri doraščanju ne opusti igrivega in prisrčnega pristopa do knjig, da se v višjih stopnjah šolske poti posveča tudi ugankam, poeziji in zgodbam. Nenadomestljivo vlogo ima pri tem obiskovanje knjižnic. Ki spravijo mladega bralca v neposrednejši stik s pisano besedo, tako da bo tudi sam lahko svobodno izbral zase najprimernejše branje. Pomemben je tudi zgled, ki ga starši otroku dajejo: če bo otrok videl starše s knjigo v roki, zatopljene v branje, bodo tudi sami raje segali po čitvi. To so bili nekateri napotki, ki jih je staršem otrok, vpisanih na osnovno šolo Fran Milčinski na Katinari, posredovala mag. Tilka Jamnik, zaposlena v Pionirski knjižnici - to je mladiskem odseku Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani. Do srečanja je prišlo na pobudo Združenja staršev in učiteljic te šole.

Po mestu se spreha Umberto Saba

Če se boste sprehajali po ul. San Nicolò v smeri, ki od nabrežja pelje do mestnega središča, boste kot vedno opazili na levi strani starodavno knjigarno Umberta Sabe; ko boste še za malo zakorakali proti znani veleblagovnici, pa boste srečali samega pesnika! Res je, saj so pred nedavnim postavili slavnemu tržaškemu književniku spomenik, ravno na kraj, kjer so ga pred časom Tržačani srečevali, ko je hodil proti svoji knjigarni. Drža kipa, katerega velikost se približuje človeški postavi, ponazarja pesnika, ki urno hiti in se ne zmeni ne za dež ne za veter ne za mesto, ki je kot neotesani fant s prevelikimi rokami, da bi se izpovedal z besedami: ljubim te.

Kip je sad ustvarjalnosti Nina Spagnolija; financirala ga je Fundacija CRT.

Oktoberfešt tudi pri nas

Tudi letos prireja slovensko kulturno društvo Vigred v Praprotu že tradicionalni praznik Kraški Oktoberfešt (pod šotorom). Letošnja 9. izvedba praznika bo potekala na prireditvenem prostoru v Praprotu od petka, 8., do nedelje, 10. oktobra. V petek, 8. oktobra, ob 19. uri otvoritev praznika z godbo Long Žlunk, nato bo sledil koncert skupine Kraški Ovčarji; skupina izvaja pretežno balkanski rock. V soboto, ob 15. uri bo odprtje kioskov in ex tempore za otroke in mladino (otroški vrtec, osnovna in nižja srednja šola). Vsak udeleženec bo dobil tudi simbolično nagrado. Pred nagrajevanjem, ki bo ob 19.00. uri, bo na prireditvenem prostoru organiziran tudi lov na zaklad. Ob 15. uri se bo začel tudi tumir v briškoli, vpisovanje pa pred začetkom na prireditvenem prostoru. Zvečer bo za ples igral ansambel Zamejski Kvintet. V nedeljo bo od 10. do 11. ure potekalo vpisovanje in zbiranje za pohod 9. oktoberfešta (v sodelovanju z jamarskim društvom Grmada). Pohodniki bodo štartali s prireditvenega prostora in se povzpeli po okoliških stezah na Sv. Lenart, od koder je enkratni razgled na široko okolico, obenem pa si bodo lahko v spremstvu jamarjev ogledali jamo Vodnico, ki se nahaja prav na slovenski meji. Ob vrnitvi bo za pohodnike delovala tudi okrepčevalna točka. Ob 15.30 bo 9. Muzikfešt, srečanje ljudskih godcev in pevcev, večer bo zaključil ansambel Vagabundi. Vse dni bodo delovali dobro založeni kioski s specialitetami na žaru in drugimi poslasticami, manjkalo ne bo tudi pečenega kostanja, dobrega vina in piva.

Kioski bodo odprti s tem umikom: petek od 18. do 01. ure, sobota od 15. do 3. ure, nedelja od 12. do 01. ure. Vstop prost.

Kraška hiša Pobuda Aiat

Brošura za ovrednotenje naše dediščine

Kraška hiša bo postala v okviru tržaške turistične stvarnosti še bolj prepoznavna, saj jo bo tržaški Aiat, to je podjetje za promocijo turizma, vključil v skupek svojih ponudb. Gre torej za ovrednotenje ene najpomembnejših točk tržaškega Krasa, stičišča etnografskega bogastva in kulturne dediščine kraškega človeka.

Da bi vsi ti elementi bili neposredneje na voljo širšim turističnim krogom, je prišlo do tiska brošure v slovenščini, italijanščini, angleščini in nemščini. Pobuda za zbiranje je dala torej ustanova Aiat, uredili pa so jo člani Zadruga Naš Kras v sodelovanju z Obcino Repentabor. Grafično jo je opremil Andrej Furlan. V njej je predstavljena etnografska vrednost zbirke, nudi pa tudi splošne informacije o običajih, značilnih za ta prostor; v ospredju pa je vsekakor predstavitev arhitekturnih značilnosti stavbe, v kateri se zrcali nekdanji način življenja starih Kraševcev.

Zgibanko so predstavili na brošuro kraške domačije v sredo minulega tedna. Prisotne je

najprej pozdravila predsednica zadruga Naš Kras Martina Repinc, ki je najprej zaokrožila letošnje delovanje zadruga. "Bilo je bolj mirno leto, vseeno pa je prišlo znotraj inštitu-

Foto Kroma

cije do določenih sprememb, med katerimi naj omenim odločitev dolgoletnega predsednika Zadruga g. Egona Krausa, da prepusti krmilo Zadruga novemu vodstvu. Še enkrat naj se mu zahvalim za ves napori, ki ga je v teh letih vložil v obstoj Zadruga in Kraške hiše." Repinčeva je dalje obnovila številne kulturne ponudbe, ki jih je kraška hiša gostila,

med drugim razstavi umetnikov Franka Vecchieta in Klavdija Palčiča.

Predsednica zadruga se je nato zahvalila Aiat-u in njenemu predsedniku Francu Bandelliju, "ki nam je ponudil možnost tiskanja brošure. Preko podobnih pobud vsekakor oh-

narodnosti - čeprav stanujemo v isti hiši. "Vsi pri Zadrugi se seveda veselimo sodelovanja z agencijo Aiat, prav tako smo ponosni na ugledno sodelovanje z domačo občinsko upravo, kateri prav tako dolgujemo svojo zahvalo. Lahko si le želimo, da bi se tako partnerstvo nadaljevalo in se v prihodnje še krepilo."

Nadaljnjo krepitev sodelovanja med zadrugo in Aiat-om je zagotovil predsednik turističnega podjetja Bandelli, saj bo Aiat podprl prihodnje leto najodmevnejšo prireditvev Slovencev v Italiji, to je kraško ohcet. Spregovoril je tudi podžupan občine Repentabor, Marko Pisani, ki je izrazil vso svojo naklonjenost izpeljanemu načrtu, ki bo še bolj ovrednotil to območje.

Seveda bo k negovanju tega območja dodatno pripomogel še en dejavnik. "Naša želja je tudi, da bi deželna uprava Furlanije-Julijske krajine podelila Kraški hiši uradni status muzeja in s tem pripomogla k dejanski rasti ponudbe na didaktičnem, pedagoškem in širše informativnem področju", je dodala predsednica Zadruga Naš Kras.

Igor Gregori

Muzej Revoltella Posvet o pomenu jezikov v EU

Potrebno je učenje sosedovega jezika

Da je geslo Evropske zveze Enotnost v različnosti, kot je med drugim poudaril tudi predsednik Evropske komisije Romano Prodi med svojim obiskom v naših krajih letošnjega maja ob vstopu Slovenije v unijo, je čedalje potrđila ok-

za srečanje, ki ga je ob Evropskem dnevu jezikov priredil Evropski informativni urad v Trstu, namenjeno predvsem dijakom tržaških višjih srednjih šol z italijanskim učnim jezikom, ki so z zanimanjem sledili posegom štirih predavateljev. Slednji so po-

Foto Kroma

rogla miza, ki je v tork predprejšnjega tedna potekala v avditoriju muzeja Revoltella. Šlo je namreč

sredno ali neposredno vezani na evropska komunitarna dogajanja, tako da je vsak s svojega stališča razglabljal o prihodnosti jezikov v EU; složni pa so si bili v poudarjanju, da bo Evropa tekočega stoletja večkulturna in večjezična: če tega cilja ne bo dosegla, Evrope skratka ne bo! Valeria Gualandi s predstavništva Evropske komisije v Trstu je poudarila pomen šolskih programov, namenjenih učenju jezikov. Bojan Brezigar, odgovorni urednik Primorskega dnevnika, je razložil, kako večkulturne in večjezične korenine stare celine bodo jamstvo za večjezikovno prihodnost EU. O bodoči vse večji in širši uporabi angleščine je spregovoril ravnatelj tržaške visoke šole za tolmače in prevajalce David Snelling. Prevajalec pri Evropski komisiji M. Antonio Torcoli pa je med drugim poudaril pomen učenja sosedovega jezika: to pomeni, da bi se morali italijanski Tržačani začeti učiti slovenščine. Vzpodbudno je dejstvo, da je občinstvo ta predlog pozdravilo z aplavzom.

Transakcija razdeljena na dva dela

Občina Trst in jus Kontovel do dogovora

Osmindevdeset mesecev je bilo potrebnih, da sta jus Kontovel in občina Trst prišla do skupne besede. Transakcija o kontovelski skupni vaški lastnini je zaobjeta na petih tipkanih straneh, dogovor sta odobrila tržaški občinski odbor in rajonski svet za Zahodni Kras, privoljenje morata izdati še tržaški občinski svet in Dežela, zadnjo besedo pa ima izredni občni zbor jusa Kontovel. Ker se v zadnjem mesecu stvari naglo odvijajo, gre pričakovati, da bo stvar pri koncu morda že v prvih mesecih prihodnjega leta. Transakcija je razdeljena na dva dela: o prvem, ki zaobjema približno dvajset

tovel gre 399.997 m², ki jim občinski regulacijski načrt pripisuje kmetijsko namembnost. Občina in jus sta namreč sprejela, da je lahko pri dogovarjanju merodajen regulacijski načrt. Glede denarja, ki ga ima občina na posebnem računu za jurske površine (t.i. usi civici), gre 204.143 evrov jusa, 356.143 pa v občinsko blagajno s pripisom, da bodo investirani v katastrski občini Kontovel. Poleg tega bo občina do zapadlosti pogodbe (2008) novčila najemnino kampinga ob cesti 202, kateri leži na jursarki zemlji.

Za 1.245.664 m² jursarske površine ostaja vprašanje odprto. Tu ni zaobjeta le kraška

Foto Kroma

odstotkov celotnega jursarskega premoženja, je prišlo do dogovora, o največjem delu pa se bosta strani dogovarjali v prihodnje.

Kontovelski jus obsega približno 172 hektarjev. Občina si prilasti 72.098 m²; predvsem gre tu za ceste, vaške oširke, neurejena parkirišča, torej vse tiste površine, ki so že desetletja v javni uporabi. Jus Kon-

gmajna, ki je po občinskem regulacijskem načrtu mestni park (parco urbano), pač pa tudi gotska Nova cerkva, ki so jo jursarji odkupili na dražbi leta 1796, kamping in sprejemni kamp za Rome. V pričakovanju dokončnega sporazuma o tem premoženju bosta občina in jus sklenila večletno pogodbo, ki bo poverila jusu upravo.

il negozietto
tkanine

Velika izbira tkanin za elegantna večerna in poročna oblačila.

TRST - Drevored 20. septembra 16, tel. 040 370914, e-mail ilnegoziotto@xnet.it

***
Center Hotel

Ulica Igo Gruden 43
Bazovica
Trst - Italija

tel. +39 040 9221334
fax +39 040 9221335

Info@centerhotel.it
www.centerhotel.it

Barkovlje Rožnovenska procesija

Občuteno slovo od p. Rafka Ropreta

Letošnja procesija na rožnovensko nedeljo je bila za barkovljansko versko skupnost nekaj posebnega. Versko slovesnost je zadnjič vodil pater Rafko Ropret. Duhovni pastir namreč zapušča predmestni okraj, naseljen z velikim številom slovenskih vernikov, da bi nadaljeval svoje poslanstvo v dolinski občini. Žal ravno te nove dinamike zahtevajo od sedanjih duhovnikov vedno večji trud in napor. Že več let je namreč govor o pomanjkanju slovenskih dušnih pastirjev pri nas. Večkrat je svojo zaskrbljenost v zvezi s tem izrazil tudi tržaški škof Evgen Ravignani. Sam p. Ropret je poudaril ta položaj v svoji nedeljski homiliji, ki je bila prežeta s poslovnim navdihom.

„Zbrali smo se, da bi počastili naš praznik. To pa je tudi moj praznik“, je poudaril od-

hajajoči p. Ropret in spomnil prisotne, da je bil v Barkovlje nameščen pred tremi leti ravno na oktobrski praznik rožnovenske nedelje. Dodal pa je tudi, da „primanjkuje slovenskih

Foto IG

pretom na čelu še enkrat izrazilo svojo zahvalo Materi Božji s spominom seveda na tisto leto - to je 1855 -, ko je po Trstu in okolici razsajala smrtonosna kolera, ki je močno prizadela

duhovnikov, zato sedanji letamo iz kraja v kraj, da bi najboljše opravili svoje poslanstvo“.

Kljub tako občutenim trenutkom pa je celotna barkovljanska verska skupnost p. Ro-

tudi Barkovlje. Tako hudo širjenje bolezni je trajalo, dokler ni domačinka Jožefa Žnidaršič predlagala molitev rožnega venca. Vztrajna molitev je tako privedla, da je bilo s posredovanjem Matere Božje epi-

demije konec. Barkovljani so tako v zahvalo ustanovili Bratovščino rožnega venca in uvedli procesijo, ki po ustaljeni tradiciji poteka vsako prvo nedeljo v mesecu oktobru.

Letos je tudi vreme prizaneslo in tako so se domači verniki podali po barkovljanskem nabrežju do vodometu v osrčje borovega gozdiča. Z Vejno v ozadju je pred morjem zadonela slovenska nabožna pesem, ki jo je bilo ravno tako slišati med sprevedom. Tokrat je procesijo spremljala tudi godba na pihala s Proseka - Kontovela kot tudi barkovljanski cerkveni pevski zbor, ki je pod vodstvom Ladija Vodopivca obogatil tudi svečanost v cerkvi.

Seveda je v osrčju spreveda stal kip Matere Božje. Ob njem so hodile narodne noše. V tradicionalnih oblekah je na čelu procesije hodila tudi skupina malih Barkovljanov. Verski spreved se je na-

to ponovno vrnil v cerkev, kjer se je slovesnost zaključila. Gospa Vera Poljšak je po končanem obredu povabila prisotne na družabnost, ki je potekala v prostorih domačega društva.

IG

PROGRAM EVROPSKE POBUDE INTERREG IIIA ITALIA SLOVENIJA 2000 2006

GM GLASBENA MATICA TRST

MEDNARODNI SIMPOZIJ
GLASBA IN UMETNOST NA MEJI V LETIH
1920 - 1930

petek, 8. oktobra 2004, od 9.30 do 19.00
v Narodnem domu v Trstu
ul. Fabio Filzi 14

Izbrani strokovnjaki bodo iskali odgovore na najbolj kritična leta našega Novecenta

In memoriam

Prof. Tullio Mozenich

Prof. Tullio Mozenich je rojanski skupnost poznala kot izredno vernega človeka, kateremu božja beseda ni pomenila le vestno prisotnost pri verskih obredih in spoštovanje krščanskih praznikov. Z zavestnim prebiranjem Sv. pisma je sledil Kristusovi Resnici in v veri našel smernice svojega življenja. O sebi ni nikoli rad

SC Melanie Klein Pobude za otroke in odrasle

Besedni ringaraja in še marsikaj

Študijski center Melanie Klein nosi ime po avstrijski psihoanalitični terapevtki (1882-1960), ki je prva uvedla igro kot posrednico med otrokom in njegovim zdravljenjem. Pri ŠC namreč poudarjajo pomen, ki ga ima ludični moment pri sprostitvi posameznika in pri spodbujanju njegove splošne ustvarjalnosti skozi vse življenje. Tradicionalno se člani mladega društva posvečajo prvenstveno najmlajšim, ki jim je namenjena letošnja novost, jezikovna delavnica Besedni ringaraja. Od sobote, 16. t.m., tja do polovice decembra se bodo malčki od 4. do 7. let lahko udeležili desetih srečanjih, v okviru katerih bodo z igrivimi

izkušnjami aktivno razvijali sposobnost razumevanja in izražanja besednih sporočil oz. sposobnosti prepoznavanja, imenovanja in opisovanja predmetov ter dejanj, poslušanja in pripovedovanja zgodb. Pri tem ne gre samo za skrb za jezik in za bogatitev besednega zaklada, temveč tudi za to, da sta jezikovni in miselni razvoj otroka med seboj tesno povezana in vplivata na njegovo kognitivno rast.

Druga pobuda, ki jo že tretje leto zapored ŠC prireja v sodelovanju z osrednjo zamejsko športno ustanovo ZSSDI, je celoletni niz motoričnih uric za malčke z naslovom Spoznavajmo telo in naše gibe, ki bo potekal v večini slovenskih

otroških vrtcev na Tržaškem. Izven šolskega urnika, torej pozno popoldane, pa se bosta vrstili še dve motorični delavnici, ki sta prav tako namenjeni otrokom od 4. do 6. let in bosta štartali v ponedeljek, 8., oz. v sredo, 10. novembra. Prva se bo odvijala v Bazovici, druga pa na samem društvenem sedežu.

Skozi vse šolsko leto je ŠC na razpolago tudi učencem osnovne šole ter dijakom nižjih in višjih srednjih šol za pomoč pri učenju v vseh predmetih. Pri ŠC pa je poskrbljeno tudi za odrasle. Za someščane, ki bi se radi naučili naš jezik, bo v sredo, 20. t.m., v društvenih prostorih informativni sestanek za Tečaj slovenščine.

Nagovor prof. Tomaža Simičiča ob grobu

Prof. Zupančičevi v spomin

V imenu cerkvenega zbora pri Novem sv. Antonu v Trstu in tamkajšnje verske skupnosti se želim na tem mestu s hvaležnim srcem pokloniti spominu pokojne organistke, pevovodkinje in profesorice ge. Marice Zupančič. Pri tem zboru se je namreč pokojnica nazadnje redno udeleževala, preden se je iz zdravstvenih razlogov umaknila k šolskim sestram pri Sv. Ivanu. Njena pot glasbenice in pedagoginje pa se je seveda začela veliko prej. Kot je sama večkrat povedala, je ljubezen do glasbe podedovala od staršev, ki sta bila oba cerkvena pevca pri Sv. Ivanu v Trstu. Tu je tudi sama začela zelo mlada orglati, in sicer pri zorničnih mašah. Študirala je glasbo na konservatoriju Tartini v Trstu, kjer je diplomirala iz orgel leta

1943. Isto leto se je lotila tudi zborovodske dejavnosti v domači cerkvi, kjer je vodila Dekliški kvintet in moški zbor. Vodila je nato cerkveni zbor pri Sv. Vincenciju Pavelskem, 12 let pa je orglala pri nedeljski sv. maši v Rojanu, ki jo oddaja slovenska radijska postaja v Trstu. Za krajšo dobo je vodila tudi skavtski zbor. Od leta 1984 dalje pa je, kot rečeno, sodelovala v cerkvenem zboru pri Novem sv. Antonu. Za pokojno Marico Zupančič pa glasba ni bila le veselje, ampak tudi poklic. Začela je poučevati klavir pri Glasbeni matici v Trstu, od leta 1949 pa je poučevala glasbeno vzgojo najprej na nižji srednji šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, nato pa na Državnem učiteljsku v Trstu in v Benetkah. Leta 1968 se je upokojila. Leta 2000 ji je Zveza cerkvenih pevskih zborov na reviji Pesem jeseni podelila posebno priznanje za

velike zasluge, ki jih je imela za rast cerkvenega petja na Tržaškem.

Toliko o njeni poklicni poti in udejstvovanju na področju cerkvene glasbe. Ob tem bi pa želel dodati še nekaj o človeškem liku ge. Marice. Vsi, ki smo jo poznali, smo mogli ceniti ne le njene glasbene sposobnosti, ampak tudi njeno široko intelektualno obzorje, njeno načitanost, njeno informiranost, pa tudi pronicljivost njene kulturne in politične analize. Gospa Zupančičeva je imela o problemih našega obstoja in razvoja svoje lastno, ostro izklesano mnenje. Tudi zato je bila prijeten sogovornik, s

katerim je bilo ob kavici po nedeljski maši zanimivo izmenjati misli. Po značaju sicer ni bila izrazit optimist, vendar je znala biti tudi duhovita. Njen humor je bil fin in ostroumen. Zadnja leta življenja so ji zagrenile zlasti težave z vidom. Velika njena žalost je bila, da ni mogla več brati ne partitur ne knjig in časopisov. Dogajanje v naši ožji in širši stvarnosti je še naprej sledila po prijateljih, ki so jo obiskovali, in po radiu. Za vse njeno znano pa tudi skrito delo jo bomo slovenski cerkveni pevci, organisti in šolniki na Tržaškem ohranili v trajnem spominu.

V enem tednu smo izgubili dva draga prijatelja in dragocena sodelavca, ki sta s svojim delom vsak na svojem področju obogatila našo skupnost.

Obch,

prof. MARICE ZUPANČIČ in
prof. TULLIA MOZENICHA,

se bomo s hvaležnostjo spominjali.
Rojanski cerkveni pevski zbor

DAROVI

V spomin na Marico Zupančič daruje za Marijin dom pri Sv. Ivanu Elvira 10,00 evrov.

V spomin na Marico Zupančič daruje za Marijin dom pri Sv. Ivanu Mario Sušelj 25,00 evrov.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu daruje N.M. 20,00 evrov v spomin na prof. Marico Zupančič in 20,00 evrov v spomin na prof. Tullia Mozeniča.

V spomin na pokojnega Tullia Mozenicha daruje Milena Sinigoj Franco 50,00 evrov za misijon patra Ernesta Saksida.

Za misijone daruje NN 50,00 evrov.

Za misijon p. Ernesta Saksida daruje NN 90,00 evrov.

Ostali darovi prihodnjč.

OBVESTILA

Dolinska sekcija Slovenske skupnosti obvešča, da avtobus za izlet na Gorenjsko, v nedeljo, 10. t.m., odpotuje iz Doline ob 7. uri, iz Boljunca ob 7.10 in iz Boršta ob 7.15.

Župnijska skupnost v Boljuncu prireja tradicionalno sv. mašo v cerkvi na Pečah v nedeljo, 17. t.m., ob 16. uri. V primeru slabega vremena sv. maša odpade. Prisrčno vabljeni.

Dne 17. t.m., ob 16. uri bo v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli 29) srečanje z laično misijonarko Karjo Brosino, ki se je pred kratkim vrnila iz misijona San Paulo v Braziliji.

ŽUPNIJA IN MARIJIN DOM PRI SV. IVANU v sodelovanju s SLOVENSKO PROSVETO

vabi na

SAKRALNI KONCERT

Luka Debevec Mayer - bas

Ani Rode - sopran

Ivan Vombergar - orgle

Župnijske cerkev pri Sv. Ivanu, Trg Gioberti,

v petek, 15. oktobra, ob 20. uri

PROGRAM EVROPSKE POBUDE INTERREG IIIA ITALIA SLOVENIJA 2000 2006

GM GLASBENA MATICA TRST

vabi na

MEDNARODNI SIMPOZIJ

GLASBA IN UMETNOST NA MEJI V LETIH
1920 - 1930

petek, 8. oktobra 2004, od 9.30 do 19.00

v Narodnem domu v Trstu

ul. Fabio Filzi 14

Izbrani strokovnjaki bodo iskali odgovore na najbolj kritična leta našega Novecenta

In memoriam

Prof. Tullio Mozenich

Prof. Tullio Mozenich je rojanski skupnost poznala kot izredno vernega človeka, kateremu božja beseda ni pomenila le vestno prisotnost pri verskih obredih in spoštovanje krščanskih praznikov. Z zavestnim prebiranjem Sv. pisma je sledil Kristusovi Resnici in v veri našel smernice svojega življenja. O sebi ni nikoli rad

govoril. Svojo izredno razgledanost in pronicljivo poznavanje zgodovinske preteklosti je odkril le v slučaju, ko je bilo treba dopolniti kulturno vrzel pri obravnavi dogodkov, ki so v daljni in bližnji preteklosti zaznamovali naše kraje in prebivalstvo. V učenju, prebiranju knjig in iskanju starih dokumentov je zlasti po upokojitvi našel bogatitev duha. Istočasno je tiho, skoraj nevidno, a vztrajno delil tegobe z bolniki, ostarelimi in zapuščenimi po bolnišnicah in domovih. Za prof. Tullia Mozenicha je bila v medčloveških odnosih značilna kljub življenjskim težavam, večkratnemu nerazumevanju pri starnostnih kolekih in najbrž premajhnemu vrednotenju njegovih človeških vrlin in sposobnosti iskrica humorja, s katero je skušal poudariti vrednote in enkratnost našega bivanja.

Ne vem, koliko bi se prof. Tullio strinjal z napisanim. Morda bi se mu zdelo preveč, pretirano in neumestno. Prav zato pa se mi zdi toliko bolj potrebno poudariti vrzel, ki jo je pokojni zapustil ne le v rojanski skupnosti, ampak pri številnih prijateljih in znancih slovenske in italijanske narodnosti. Takšno vrzel je mogoče občutiti pri odhodu skromnega, tihega, dobrega človeka in zvestega prijatelja, ki je bogastvo svojega duha vsakodnevno radodarno delil s svojim bližnjim.

Tanja Prinčič

Posvet ob 50-letnici smrti msgr. Ivana Trinka: 13., 15. in 16. oktobra letos

Spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami

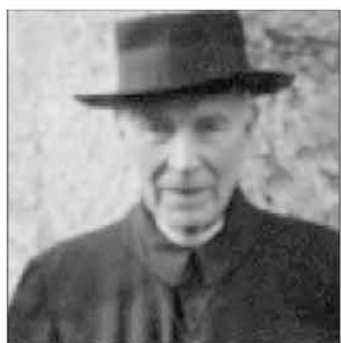
V sklopu prireditve ob 50-letnici smrti duhovnika, učitelja, pesnika, pisatelja, jezikoslovca, raziskovalca, kritika, filozofa, prevajalca, glasbenika, slikarja, političnega delavca, narodnega buditelja in človeka dialoga med slovenskim in romanskim svetom, msgr. Ivana Trinka, bo sredi oktobra v Vidmu in Špetru potekal posvet.

V sredo, 13. oktobra, na Oddelku za jezike in kulture srednje-vzhodne Evrope videmske univerze (Dvorana Politi, Ul. Zanon 6, Videm) bodo ob 11. uri najprej prinesli pozdrav rektor Furio Honsell, direktor D.I.E.O. Giorgio Ziffer, in koordinator posveta Roberto Dapit. Sledila bo konferenca na temo Msgr. Ivan Trinko posrednik med kulturami, ki jo bo vodil msgr. Marino Qualizza, direktor višjega zavoda za religiozne vede v Vidmu. Ob 12.30 bo v veži Palače Antonini-Cernazai (Ul. T. Petracco 8) otvoritev razstave "Ivan Trinko"; razstava bo odprta od 13. oktobra do 8. novembra (od ponedeljka do petka od 8. do 19.30, ob sobotah od 8. do 14. ure).

V petek, 15. oktobra, bo ob 17. uri v občinski knjižnici Vincenzo Joppi (Irg Marconi 8) odprtje razstave "Ivan Trinko". Spregovorila bosta ravnatelj knjižnice Romano Vecchiet in predsednik Kulturnega društva Ivan Trinko Michele Obit. Razstava bo odprta od 15. oktobra do 8. novembra (od ponedeljka do petka od 8.15 do 12.45 in od 15. do 19.10).

V dvorani pokrajinskega sveta v Vidmu (Palača Belgrado, Ul. Patriarcatu 3) se bo ob 18.30 slavno začel posvet z naslovom Msgr. Ivan Trinko (1863-1954) - Spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami. Pozdravili bodo predsednik videmske

pokrajine Marzio Strassoldo, videmski nadškof Pietro Brolo, koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Na temo Po Trinkovi poti bo govoril Viljem Černo. Ob 20.30 bo v cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja (Ul. Treppo 11) koncert glasbene skupine Gallus Consort: izvajali bodo nabožne pesmi Ivana Trinka (Marianna Prizzon, Dina Slama, Irena Pahor; na orgle bo igral Lorenzo Marzona). Na bližnjem zavodu Dimesse bodo 15. in 16. oktobra na ogled glasbeni rokopisi Ivana Trinka. V soboto, 16. oktobra, bo v

občinski sejni dvorani v Špetru (Ul. Alpe Adria 56) posvet, ki se bo začel ob 9. uri s sprejemom udeležencev. Ob 9.30 je predviden začetek del s pozdravi. Sodelovalci bodo Fedora Ferluga Petronio z videmske univerze, ki bo govorila na temo Ivan Trinko prevajalec iz slovenske književnosti, Jože Pirjevec s tržaške univerze bo govoril o prispevku Ivana Trinka k spoznavanju slovenskega in slovenskega sveta, Markus Giger s praške univerze, Miriam Giger s Slovaške akademije znanosti v Bratislavi o korespondenci iz Češke v zapuščini Ivana Trinka, Giorgio Cadonini (Praški jezikoslovniki krožek) o Trinkovih prevodih iz češčine. Ob 11.15 bo Lojzka Bratuž govorila o Trinkovih stikih z Goriško, Marija Ka-

cin o pomembnosti Trinkove slovnice in njegovi osebnosti v zapisih Antona Kacina, Živa Gruden na temo Trinko: njegova (in naša) pot k slovensčini, Breda Pogorelec z ljubljanske univerze na temo Simon Gregorčič, Srečo Kosovel, Ivan Trinko - Tri slovenske poezije. Jezikovnoslovska primerjava. Ob 14.30 bo Branko Marušič z Zgodovinskega inštituta ZRC SAZU - Nova Gorica govoril na temo Pomen Ivana Trinka za slovensko zgodovino, Giorgio Banchigi (Združenje Don Eugenio Blanchini iz Čedad) na temo Ivan Trinko in politično-socialna angažiranost katoličanov v Furlaniji v začetku 20. stoletja, Marino Qualizza na temo Filozofija Ivana Trinka: realnost in idealiteta, Igor Jalen s tržaške univerze na temo Msgr. Ivan Trinko geograf. Predvajali bodo tudi dokumentarec "Ivan" (produkcija KD Ivan Trinko, režija Alvaro Petricig). Franc Križnar z RTV Slovenija bo govoril na temo Ivan Trinko polihistor in glasbenik? O njegovi glasbi v zadnjih 50 letih, Drago Samec (Biblioteka SAZU v Ljubljani) o Trinkovi knjižnici tudi v Biblioteki SAZU, Ivanka Uršič (Pokrajinski arhiv v Novi Gorici) na temo "Pri Pirnovih široko, toplo je ognjišče" - Srečanja Ivana Trinka in Ludvika Zorzuta. Sledila bo razprava.

Strokovni koordinator posveta, ki ga prireja KD Ivan Trinko iz Čedad pod pokroviteljstvom javnih uprav in v sodelovanju s številnimi ustanovami, je Roberto Dapit. Poskrbljeno bo za simultano prevajanje v slovensčino oz. italijansčino. Informacije oz. tajništvo posveta: Lucia Trusgnach, KD Ivan Trinko, Ul. IX Agosto 8, 33043 Čedad, tel. - faks 0432 731386, mail: kdivantrinko@libero.it.

Vida Velenič

Ženska - sneg v Savdski Arabiji

Moja začasna sostanovalka Eira je vse prej, kot to, kar predstavlja njeno valižansko ime: sneg. Pred par tedni sem jo vprašala, koliko je stara in odgovor je bil: štirideset. Ko sem potem govorila z njeno sestro Gaynor, sem odkrila, da jih pravzaprav ima komaj devetintrideset. "Ja, kaj pa! Prej ali slej bom štiridesetletnica, tako da se na to navajam že zdaj, leto prej!" Taka je pač Eira, visoka, elegantna ženska, ki je s svojim zasneženim imenom pred časom pristala v Savdski Arabiji in se tam kot tajnica v bolnici za zahodnjake ustavila celo desetletje. Zasmije se in odkrito pove, da je bilo krasno, a da v zlati kletki ne moreš živeti več kot deset let. Pakirala je vse, firma je plačala celotno pošiljko arabskih miz, omar, skrinj, prekrasnih ogledal, preprog in vsega, kar danes krasi hišo v anonimnem predelu valižanskega glavnega mesta Cardiff. Skok je ogromen. Ko obišče starše v nekaj sto kilometrov oddaljeni rojstni vasi, jo sovrotniki še vedno in verjetno vedno bolj gledajo z določeno mero distance. Zavisti? Ne zaradi Savdske Arabije, pač pa poguma, da izstopiš iz avtobusa, ki že desetletja pelje po polirani že vnaprej določeni poti? "Moja dobra prijateljica iz otroških let si ne upa dlje, kot na organizirane avtobusne izlete, na katerih je vedno vsaj za dvajset let mlajša od ostalih. A ni to, veš, Vida, bolj se zdrznem, ko spoznam, da petek za petkom, leto za letom je ob pivu v vaškem pubu na mizi vedno edinole in samo opravljanje". "Kdo ve, kaj vsega meljejo jeziki o tebi, Eira? Da si živela v harem kakega naftnega mogotca..."

Njeno življenje hiti dalje, z isto barvitostjo, ki označuje polico njenih kuharskih knjig. S sestro Gaynor bosta v bližnji prihodnosti verjetno odprli Bed & Breakfast in Eira mi hiti razlagati, da bo poseben, s povsem naravno in svežo hrano, posebno opremo, primeren za vse tiste čete britanskih "walker-jev", strastnih ljubiteljev večdnevnih pohodov.

Do takrat ju ločuje kar nekaj prihrankov in izkušenj, v zadnjem tednu pa si je Eira oboje začela nabirati na...ogromnem tovarnjaku. Ob polšestih zjutraj se pripelje do njega, potem pa se za kakih 10-12 ur prične vrtljak, ki mu ni konca: rezanje, seseklanje, pranje posode, pospravljanje, vse na tovarnjaku, ki pripravlja neskončne obede za televizijske zvezde uspešnega BBC programa "Dr. Who". "Neverjetno, Vida, skoraj nemoralno. Pojma nimaš, ko-

liko hrane moramo pripravljati, koliko je stran vreči, kot da bi bilo samo po sebi umevno biti poleg plače nahranjen od ranih ur dalje, tudi če bi lahko svoje kosmiče in cvrta jajca jedli mirno doma!" Danes se je vrnila domov kot vedno na smrt utrujena, za nameček pa še s črnimi rokami. "Nosili smo posode z vodo, nekaj jih je spravljanih celo pod tovarnjakom. Danes sem bila tudi primorana voziti to ogromno potujočo kuhinjo, dolgo in široko, tako da sem par metrov vozila kar po pločniku! Še sreča, da ni bilo nikogar!"

In ščebetava o svojem nadrejenem kuharju z rasta-kodri, očarljivem Roystonu, po rodu iz Jamajke, sicer uveljavljenem kuharskem šefu, ki redno kuha na svetovnih turnejah in privatnih praznikih kalibrov, kot so Sting, Eminem, Stonesov ali Michaela Jacksona. Pred dnevi je pripravil japonske specialitete ob rojstnem dnevu enega od Stonesonovih sinov. In, kot se pravi, "pop zvezde imajo seveda zelo visoko samopodobo, po par dneh pa se umirijo in ne zahtevajo od tebe zvezd, medijci so pa najslabša sorta..."

"Pravzaprav je ta svet elitnih kuharjev zelo poseben, veš, Vida?" Sicer je Royston na srečo izjema: poročen z Avstrijko in danes dovolj umirjen družinski oče, ostali pa so res svet posebnicev. Prejšnji kuhar za BBC-jeve filmske zvezde je bil neki Pascal, Francoz po rodu, med drugim v prejšnjih letih je kahal tudi za Eltona Johna. Sicer pa, kot večina ostalih elitnih kuharjev, alkoholik. Tako prismojo, da mu je s svojim obnašanjem uspel skaziti neko pojedino v Buckingham Palacu". In tako moja človeška tipala segajo do oseb, situacij, barv, okusov, doživetij, o katerih prej nikoli nisem nič vedela. Zjutraj pozdravljam svoje arabske sosede na levi strani (Eira je prepričana, da pravzaprav v hiši živi - poleg uradne - na skrivaj še ena dodatna družina...), svoje indijske sosede na desni, hodim in prebiram angleško-valižanske napise na cesti, gledam nove obraze, kože kot sneg in črne kot čokolada, sandali in dolgi trebusček ob vsakem vremenu ter drseče ženske od glave do pete zakrite v črnino in, ko jih pogledam, uzrem belom kožo pod plavimi očmi. Včasih se doživljam kot spužva, srkam poglede, tipam za človeškimi življenji, postavljam si vprašanja in si vedno, dan za dnem pravim, da je res človek najpomembnejši in njegovo doživljanje življenja.

Pogovor z vzgojiteljico Gaio Galvani Kassl

Vrtec Kekec v Velikovcu

Sedmi september je bil za skupino 25 malčkov in za njihove starše še posebno prazničen dan: prvič so namreč vstopili v prostore najnovejšega večjezičnega vrtca na Koroškem, ki so ga poimenovali Kekec.

Že nekaj dni pa Kekec krasi tudi steno otroškega vrtca. Vzgojiteljica in predsednica vrtca Gaia Galvani Kassl, sicer po rodu iz Trsta, je Kecca poslala na hrbu velike, počasne želve. V risbi lahko razberemo dvojno simboliko - po eni strani otroci vstopajo v vrtec z majhnimi koraki in postanejo po treh letih pravi Kekci, po drugi strani pa je sama pot, po kateri je sploh prišlo do vrtca Kekec, podobna dolgi, a vztrajni poti želve. "Zamiselj za vrtec je nastala pred dobrimi petimi leti v krogu društva Lipa iz Velikovca", nam je povedala Gaia Galvani Kassl.

Lani decembra so pri Lipi imeli ponovno sejo o otroškem vrtcu. Takrat pa se je stvar začela premikati.

Res je. Lanskega decembra so imeli pri Lipi spet sejo glede otroškega vrtca. Takrat me je Štefan Kramer, predsednik dvojezičnega vrtca, predsednik dvojezičnih vrtev na Koroškem, vprašal, ali bi prevzela organizacijsko delo za ustanovitev takega vrtca v Velikovcu. Vzela sem si mesec dni za

razmislek, januarja pa sem začela delo. Najprej smo ustanovili v ta namen društvo, odbor in nadzorni odbor za projekt, ki se imenuje "Večjezični otroški vrtec Kekec". Metodološko se pri delu sklicujemo na Gombosov koncept, kar pomeni, da se na določen dan vse aktivnosti vodijo v enem jeziku. Septembra so se otroci seznanjali z nemščino in slovensčino, od oktobra dalje pa bodo imeli tudi dan italijansčine.

Kako ste rešili vprašanje prostora za vrtec?

Gospod Kopeinig, rektor tinskega doma, nam je predlagal, naj se obrnemo na velikovskega župnika Petra Forsterja. V župnišču že nekaj let namreč delujeta dve otroški skupini. Pogovor z njim je bil izredno uspešen, saj smo se kmalu zmenili, da bomo preuredili za naše potrebe zgornje nadstropje vrtca.

Kaj pa z vpisom?

Sedaj imamo vrtec zaseden za tri leta v naprej. Sicer pa smo morali pred samo vložitvijo prošnje za otroški vrtec imeti pisne prijavnice staršev, s katerimi bi dokazali, da je za tak vrtec zanimanje.

Ker je bila stvar še v povojih, nisimo smeli oglaševati tega v medijih in zato smo morali starše

povabiti na informativni sestanek 24.5.2004. Starši so bili navdušeni nad ponudbo in zaradi njihovega zanimanja smo lahko pisno vložili prošnjo na deželo. Definitivni da projektu je prišel s strani deželnega šolskega urada 24.6.2004, dva tedna kasneje pa so se začela preureditvena dela notranjih prostorov. Slednja so se zaključila dan pred začetkom pouka.

Kako pa poteka delo v vrtcu?

Lahko rečem, da so tako otroci kot vzgojiteljice izredno motivirani. V vrtcu poučujejo Traudi Rudolf, Gabriela Žagar, Melitta Gorišek in jaz. Naša varianta Gombosovega koncepta predvideva sicer, da se vsak dan uporablja samo en jezik, vendar je jezik, v katerem se sporazumevajo vzgojiteljice, slovensčina. Otroci imajo na razpolago 220 kvadratnih metrov pokrite površine ter vrt.

Za pouk imamo na razpolago igrače in učne pripomočke - za pouk italijansčine sem slednje nabavil v Trstu, za slovenske knjige pa so nam pomagale slovenske založbe na Koroškem ter Mladinska knjiga iz Ljubljane, nastanek vrtca pa je gmotno podprla tudi Republika Slovenija.

Pouk se je sicer začel že septembra, vendar bo uradno odprtje vrtca 5.11.2004. Takrat bo čas, da praznujemo skupaj z otroki, starši in vsemi, ki so prispevali, da je danes Kekec v Velikovcu stvarnost.

Peter Rustja

Stanovanjsko stisko na Bovškem rešujejo tudi slovenska podjetja

Prva popotresna vselitev v nadomestno stanovanje

S pomočjo donacije Poslovne skupnosti Sava se je v prvo nadomestno stanovanje vselila družina. Iz neprofitnega občinskega stanovanja se je morala izseliti, potem ko ga je poškodovale letošnji potres. Svoj apartma v Bovcu je Sava d.d. preuredila v dvosobno stanovanje in ga podarila občini Bovec.

Napovedano donacijo je Sava uresničila, s tem da je 27. septembra izročila občini Bovec nadomestno dvosobno stanovanje, v katerega se je istega dne vselila družina Maje Mileušnič, to je mati z dvema otrokoma. Podarjeno stanovanje je izročil predsednik Save d.d. Janez Bohorič, ob prisotnosti bovškega župana Danjela Krivca. Ob tej priložnosti je Lidija Bregar, direktorica za korporativno komuniciranje, povedala, da je skladno s sprejeto poslovno politiko družbene odgovornosti do ožjega in širšega okolja, v katerem deluje, Poslovna skupina Sava kot prva omogočila vselitev prizadeti družini v nadomestno stanovanje v okviru popotresne obnove Posočja.

Na ta način je pripomogla k uresničitvi dela programa, ki ga je vlada sprejela v mesecu av-

gustu. Podarjeno stanovanje v izmeri 48 kvadratnih metrov se nahaja v samem središču Boveca. Pred odločitvijo za donacijo je služilo kot apartma Savine hčerkinne družbe, Sava Trade, d.d., ki je bil namenjen oddihu zaposlenih. Po velikonočnem potresu leta 1998 je bil apartma v celoti obnovljen. Po letošnjem potresu pa so ga namenoma preuredili v dvosobno stanovanje, vredno 12 milijonov tolarjev.

Kdo se bo lahko v stanovanje vselil, pa je določila lokalna Komisija za ugotavljanje prednosti pri namenjanju donacij, kar je sprejela na osnovi sprejetih meril.

Bovški župan Danijel Krivec se je zahvalil, ker je Sava občini omogočila, da reši stanovanjsko stisko prvi izmed oškodovanih družin, ki potrebuje nadomestno stanovanje. Neprofitno stanovanje, v katerem je bivala doslej ta družina, je namreč močno poškodovale potres. Še pred novim letom je pričakovati, da bodo do trde zime dobrodelni potezi Save sledila še druga podjetja, ki so to napovedala takoj po potresu. Kot piše v sporočilu za javnost Ministrstva za okolje, prostor in energijo, naj bi za prvih šest

montažnih hiš v Čezsoči in na Brdu darovali Premogovnik Velenje in Gorenje, Luka Koper, Petrol, Telekom Slovenije, Geoplin, Holding Slovenske elektrarne in Soške elektrarne N. Gorica.

Župan se je predstavnikom Save zahvalil še posebej, ker je med prvimi priskočila na pomoč že po potresu leta 1998. Direktor Save Janez Bohorič je povedal, da v okviru sprejete poslovne strategije proučujejo tudi druge možnosti vključevanja v ta prostor, ki bi lahko pripomogle k hitrejšemu razvoju regije. V tem smislu so se prvi pogovori glede sovlaganja na področju razvoja turizma v Zgornjem Posočju že pričeli. Vodstvo Save se je odzvalo na povabilo župana Občine Bovec, se seznanilo s strategijo razvoja tega področja ter na njegovo pobudo opravilo izmenjavno mnenj z današnjimi nosilci turizma. Savina dejavnost ne zadeva smučič, toda, ker so resni dogovori o tem s francoskim in nizozemskim partnerjem tik pred podpisom glavnih pogojev, obstaja možnost, da se vključi v sovlaganja v ostalo infrastrukturo v dolini tudi Sava.

Miran Mihelič

Nobena javnomnenjska raziskava ni napovedala tako velikega poraza LDS

Pomladne stranke z Janezom Janšo zmagovalke na volitvah v Sloveniji

V Sloveniji se je v nedeljo, 3. t.m., na četrtyh parlamentarnih volitvah v samostojni državi zgodil politični preobrat, saj je sedanjo vladno koalicijo levsredinskih strank s prevladujočo in vodilno LDS premagala t.i. desnoredinska opcija, ki jo sestavljajo SDS, Nova Slovenija, Krščanska ljudska stranka in SLS. SDS Janeza Janše (na sliki) je po neuradnih izidih dobila nad 29% glasov in bo v državnem zboru imela 29 poslancev, na drugo mesto pa se je uvrstila LDS z 22,2% glasov in bo imela predvidoma 23 poslancev. Na tretjem mestu bo predvidoma ZLSD, ki je dobila 10% glasov in naj bi dobila 10 poslanskih sedežev. Sledijo Nova Slovenija, Krščanska ljudska stranka, z nad osmimi odstotki glasov in devetimi poslanci, SLS s sedmimi odstotki glasov in sedmimi poslanci. Jelinčičeva SNS je po neuradnih podatkih dobila 5,5% glasov in bo v parlamentu dobila 6 poslancev, v novo sestavo državnega zbora pa se je uvrstila tudi stranka upokojencev, Desus. Zbrala je nad štiri odstotke glasov in bo imela predvidoma štiri poslance. Stranka mladih Slovenije je dobila le 2,2% glasov in torej ni dosegla praga štirih odstotkov, ki je predpisan za vstop katere koli politične stranke v parlament. Med poraženkami je tudi Stranka Slovenija je naša, ki jo

vodi koprski župan Boris Popovič. Politični zmagovalec volitev je predsednik SDS Janez Janša. Priljubljenost Janeza Janše je torej očitna, ker je v Grosuplju, kjer je kandidiral, prejel nad polovico vseh glasov, ki so bili sploh oddani v tem naselju. Izvoljen pa je bil tudi v Ljubljani, kjer je kandidiral v enem izmed tamkajšnjih volilnih okrajev.

Po volitvah in objavi prvih neuradnih izidov so se pričela uganjanja o sestavi nove vlade. Po precej zanesljivih izračunih naj bi obe politični oz. koalicijski opciji imele v državnem zboru po 45 poslancev. Vlada pa bo morala imeti, za minimalno večino, vsaj 46 poslancev. Janša bo torej moral iskati podporo pri drugih strankah, zastopanih v parlamentu. V poštev prihajata Slovenska nacionalna stranka in stranka slovenskih upokojencev (DESUS). Zorko Jelinčič je že zagotovil možnost podpore poslancev SNS novi vladi, vendar samo s pogojem, da bo vanjo vključena. Predsednik LDS in premier Anton Rop je kmalu po objavi začasnih izidov volitev priznal poraz stranke. Vzrok naj bi bila

predvsem naveličanost volilcev spričo predolgega vladanja, trajalo je kar dvanajst let ene politične opcije pod vodstvom LDS. Zmagovalec parlamentarnih volitev Janez Janša je v pogovoru na komercialni TV postaji POP TV - časnikarji drugih slovenskih javnih občil so v nedeljo zaradi neurejenih kolektivnih delovnih pogodb stavkali - poudaril, da si bo prizadeval za sestavo trdne in stabilne vlade, ki bo delovala v splošno korist vseh Slovencev. "Ne bomo vsega sesuli. Tisto, kar je LDS naredila dobrega, bomo poskušali izboljšati, delovali pa bomo tudi za tiste sloje, ki so bili doslej izključeni iz javno dobrega. Slovenija je danes stopila na novo pot in zagotavljam, da pri nas nič več ne bo tako, kot je bilo." Ni še uradnih podatkov o tem, kateri kandidati raznih strank so bili izvoljeni za poslance. Predsednik Nove Slovenije, Krščanske ljudske stranke, dr. Andrej Bajuk, je povedal, da je bil izvoljen na območju Ajdovščine. S kandidaturjo na Listi LDS ni uspela pravosodna ministrica Zdenka Cerar, ampak je bila na listi SDS za poslanko izvoljena Polona Dobraj. Volilna udeležba na parlamentarnih volitvah je bila nižja od pričakovane. Glasovalo je nekaj nad 60% volilnih upravičencev.

Marjan Drobež

Ustanovitelji središča so največje gospodarske družbe in HIT v Novi Gorici V Novi Gorici visokošolsko in raziskovalno središče Primorske

V Novi Gorici je bilo 20. septembra s podpisom sprejemljene in dopolnjene pogodbe ustanovljeno Visokošolsko in raziskovalno središče Primorske. To bo prek povezanosti gospodarstva, lokalnih skupnosti in drugih najpomembnejših območnih (regionalnih) dejavnikov pripravljalo visokošolske programe in raziskovalne projekte, ki bi dolgoročno zagotavljali izobražene kadre, s čimer bo mogoče dvigniti konkurenčnost gospodarstva. Na ta način se bo lahko

v precejšnji meri ustavilo preseljevanje kadrov oz. možganov v druge visokošolske centre v Sloveniji, predvsem v Ljubljano. Takšni premiki bodo ključnega pomena za razvoj Primorske oz. Goriške. Prve vpise v nove programe bi izvedli že v naslednjem šolskem letu, 2005/2006. Ustanovitelji Visokošolskega in raziskovalnega središča Primorske so največje gospodarske družbe na Goriškem, med njimi HIT, Iskra Avtoelektrika in Šempetru pri Gorici, gradbeno

podjetje Primorje v Ajdovščini, Mestna občina Nova Gorica, Občina Šempeter-Vrtojba in Območna gospodarska zbornica za severno Primorsko. Za predsednika upravnega sveta novega zavoda je bil izvoljen Branko Tomažič, sicer predsednik uprave družbe HIT. V pogovoru s časnikarji je dejal, da bodo poskušali pritegniti v Novo Gorico čim več univerzitetnih programov ali novih fakultet. S tem bi ustvarili temelj za ustanovitev univerze na Goriškem. Župan mestne občine

Nova Gorica Mirko Brulc pa je poudaril, da že potekajo predhodni pogovori za ustanovitev nekaterih univerzitetnih programov v Novi Gorici. Le-ti bi sodili v okvir fakultete za strojništvo, fakultete za socialno delo, ekonomske fakultete in drugih. Spričo ugodne obmejne lege naj bi v Novi Gorici morda oblikovali tudi visokošolski študij o multimedijah ter o evropskem pravu in evropskem gospodarskem pravu. K razvoju visokega šolstva in raziskovalnih dejavnosti veliko prispeva tudi zavod Politehnika, ki bo svoj izobraževalni program že v kratkem obogatil s študijem slovenistike. Politehnika naj bi kmalu dobila tudi podobo, značaj ter pedagoško in raziskovalno raven univerze.

Vplivna angleška revija Harpers o slovenskem vinarstvu

Potrebna so strožja merila pri trgatvi in kletarjenju

Na Primorskem se ob trgatvi, ki sedaj poteka, sprašujejo tudi o tem, kakšna bo prodaja vin iz letošnjega pridelka grozdja. Vinogradniki in predstavniki predelovalnih vinskih kleti so po večini optimisti in menijo, da s prodajo ne bo težav. Le-ta naj bi bila zagotovljena zlasti na domačem trgu, saj je potrošnja vin v Sloveniji velika in potrošniki so na domača vina najbolj navajeni. Zaradi tega vina iz tujih držav, ki jih prodajajo v Sloveniji, naj ne bi spremenila obstoječih razmerij na tržišču. Vplivna angleška revija Harpers je medtem objavila tri strani dolg komentar o slovenskem vinarstvu. Objavljen je s pomenljivim in nekoliko dvo-

umnim naslovom Dvigovanje zavese. Avtor meni, "da se pridelovalci vin v Sloveniji dobro pripravljajo na odprtje vrat širši evropski vinarji družini. Za pomoč pri oblikovanju celovitejše in privlačnejše podobe so najeli svetovalce (t.i. leteče enologe) angleškega podjetja Cellarworld International Ltd. iz Surreya. Slednji so poleg manjših nepravilnosti, ugotovljenih v kletarjenju, opozorili predvsem na majhno prepoznavnost Slovenije na tujih vinskih trgih. Svetovali so tudi uporabo strožjih meril pri pobiranju grozdja. Direktorica omenjenega svetovalnega podjetja Angela Muir celo meni, "da so slovenski vinogradi v povprečju v boljšem stanju kot italijanski, če se bo izboljšalo

tudi kletarjenje, pa bodo slovenska vina enake kakovosti, kot so avstrijska, vendar občutno cenejša." Angleški svetovalci priznavajo izobraženost slovenskih vinarjev, saj naj bi bili v nekaterih podrobnostih celo boljši od kolegov v tujini. Problem slovenskih vin torej ni v njihovi kakovosti, temveč v načinu pridelave in kletarjenja. V reviji Harpers so zapisali tudi naslednje: "Nihče ne zanika, da so slovenski vinarji v komunizmu malce zaspali in se polegnili. Merila so se zmanjšala zaradi vase zagledanega in omejenega trga. Jugoslovanski trg je Slovence razvadil, zato so čedalje bolj zaostajali za svetovnimi standardi. Tega sicer tudi v Sloveniji nihče ne zanika, težavno je le, da se kljub temu še zmeraj obnašajo, kot da tega problema ni."

Ugotovitve, mnenja in predloge revije Harpers je komentiral direktor Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo v Sloveniji Dušan Brejc. Potrdil je navedbe angleških izvedencev in dejal: "Usmeritev je jasna. Ohraniti moramo okoli 80% domačega trga, izvoz slovenskih vin pa s sedanjih petih odstotkov povečati na okoli 25% od celotnega pridelka. To moramo doseči v petih letih. Izbrati moramo največ dva ali tri ciljne izvozne trge. Najpomembnejša je in bo Anglija, druga bi lahko bila Skandinavija ali ponovno Nemčija, ki je poleg Anglije največji evropski uvoznik vin. Tretja mogoča smer pa je izvoz naših vin v nove države na območju nekdanje Jugoslavije." Glede konkurence tujih vin v Sloveniji je Dušan Brejc opozoril, "da bodo v prihodnje okoli petino slovenskega trga obvladovala tuja vina, zato bomo morali potem toliko več domačega vina izvoziti, ga prodati v tujino."

Kratke

Napis Naš Tito na Sabotinu naj se spomeniško zaščiti!

Zadeva napisa Naš Tito, ki s krajšimi presledki traja že več let, ponovno buri duhove. Tokrat se je oglašil Tomaž Horvat, svetnik mestne občine Nova Gorica. Oddelek za infrastrukturo in prostor v občinski upravi je pozval, naj mu pripravi seznam postopkov in opravil, ki so potrebni, da se nek subjekt v naravi spomeniško zaščiti. "V mislih imam", je zapisal, "napis Naš Tito, ki je bil spremenjen v sedanji napis SLO na Sabotinu. Napis Naš Tito bi spomeniško zaščiti zaradi zgodovinskih dejstev, ki so nam Goričanom dobro poznana, poleg tega pa moramo vedeti, da je bil Tito 3. septembra leta 1953 imenovan za častnega občana Nove Gorice."

Oddelek za okolje in prostor občinske uprave mu je odgovoril, "da so spomeniško zaščiteni lahko le tisti objekti, ki jih kot zaščite kandidata za poslanca v DZ dr. Draga Čeparja. Slovenije ter jih na osnovi strokovnih podlag uvrsti v evidenco kulturnih spomenikov. V evidenco lahko uvrsti take kulturne spomenike, ki vsebujejo elemente naravne vrednote. V Novi Gorici delujeta območni enoti Zavoda za varstvo narave in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, "ki jima lahko vsakdo poda pobudo za ugotavljanje primernosti spomeniške zaščite posameznih novih elementov naravnega ali grajenega okolja." Po tem pojasnilu bi moral postopek za spomeniško zaščito napisa Naš Tito na Sabotinu mestni svetnik Tomaž Horvat začeti sam.

Iz Slovenije novi moderni modeli gorskih koles

Na nedavnem mednarodnem sejmu kolesarstva, Euro Bike 2004, največjem na svetu, je Družba za izdelavo športne opreme Elan iz Begunj na Gorenjskem dosegla velik uspeh. Predstavila je tri nove modele gorskih koles, TOXXIC, FRISKY in DH Pro. Med obiskovalci, prodajalci koles in športne opreme in nasproh ljubitelji kolesarstva so vzbudili veliko zanimanje. Upošteva se tudi lanske izdelke gre skupaj za deset novih modelov, ki že navdušujejo bodisi poklicne kot tudi ljubiteljske (rekreativne) kolesarje v Sloveniji in v drugih državah.

Dr. Drago Čepar predaval v Sežani

V ponedeljek, 27. septembra, ob 19. uri, je v Sežani Slovenska ljudska stranka okroglo mizo o sodelovanju obmejnih občin v Sloveniji in Italiji s poudarkom na povezovanju Slovencev združila s predstavitvijo kandidata za poslanca v DZ dr. Draga Čeparja. Uvodničarja, predsednik Sveta slovenskih organizacij Sergij Pahor, in poslanec v DZ ter nekdanji tolminski župan Ivan Božič sta poudarila zgodovinski razvoj in različne možnosti sodelovanja posebej z novimi možnostmi skupnega članstva v EU. V razpravi je dr. Drago Štoka izrazil veselje, da je kot predsednik slovenske stranke Slovenska skupnost prejel od SLS vabilo na srečanje, in poudaril prav politično raven delovanja in sodelovanja Slovencev. Komenski župan Uroš Slamič je poudaril konkretne pobude medobčinskega sodelovanja, ki zrastejo iz krajevnih zamisli. Publicist Ivo Jevnikar se je zavezal za ustanovitev posvetovalnega organa vlade, s članstvom tudi iz zamejstva, ki bi bedel nad zakonodajo vseh področij (na primer število mest za zamejske študente na Univerzi), povezano s sodelovanjem s Slovenci zunaj RS. Dr. Drago Čepar je predstavil svoj program in dosedanje delo; kot poslanec bo sledil zgledu Virgila Ščeka, v katerega volilni kampanji sta leta 1921 sodelovala njegov oče in ded. Okroglo mizo je pripravil in vodil predsednik regijskega odbora SLS Valter Ščuka.

Podjetje obutvene industrije Ciciban Petejan v Mirnu je svojo dejavnost razširilo tudi čez mejo

Družinsko podjetje Ciciban Petejan v Mirnu je med najbolj uspešnimi podjetji obutvene industrije v Sloveniji. Uvrščajo ga med t.i. "gazele", ki prednjačijo v srednje velikem in malem gospodarstvu. Lastniki so Petejani iz štirih družin s tem primkom, ki so samo v nekaj letih razvili izdelovanje otroške obutve do takega obsega, da so v svojih obratih v raznih krajih na Goriškem in drugod lahko zaposlili kar 300 delavcev. V podjetju izdelajo vsak dan dva tisoč parov otroških čevljev. Velik del jih prodajo na tuje, pretežno v nove države nekdanje Jugoslavije, vendar pa tudi v Italijo in v druge države na območju EU.

Podjetje je 26. septembra v industrijski coni občine Sovodnje ob Soči, torej na italijanskem ozemlju, odprlo nov razdeljevalni (distribucijski) in logistični center za svoje potrebe. Razprostira se na 1500 kvadratnih metrih površine v dveh etažah, v njih pa so pridobili moderno skladišče in dva prostora za prikazovanje otroške obutve lastne blagovne znamke. Naložba je veljala več kot dva milijona evrov. V novem objektu zbirajo tudi reprodukcijski material, ki ga podjetje kupuje v Italiji, in zaloge čevljev drugih italijanskih proizvajalcev, namenjenih Petejanovim prodajalnam po Sloveniji in kupcem v drugih državah.

Predstavniki podjetja so ob slovesnem odprtju razdeljevalnega in logističnega centra le-tega predstavili svojim delavcem in zastopnikom krajevnih oblasti z obeh strani slovensko-italijanske meje na Goriškem. Posebno zadovoljen je bil župan občine Sovodnje ob Soči, Igor Marko Petejan. Dejal je, "da so v Sovodnjah ponosni, da je del mirnskega podjetja tudi v njihovi občini oz. v Italiji, kjer izdelujejo najboljše čevlje na svetu."

Podpisan sporazum z univerzo v Podgorici, v Črni gori

Pred bližnjim začetkom novega akademskega leta je Politehnika v Novi Gorici, ki je visokošolski izobraževalni in raziskovalni zavod, podpisala novo pogodbo za mednarodno sodelovanje. Gre za protokol o akademskem sodelovanju med Politehniko in Univerzo v Podgorici, glavnemu mestu Črne gore. Dne 28. septembra sta ga v Podgorici podpisala predsednik Politehnike prof. dr. Danilo Zavrtnik in rektor Univerze v Črni gori, prof. dr. Ljubiša Stanković.

Akademsko sodelovanje med obema univerzama predvideva izmenjavo raziskovalcev, profesorjev in študentov, možnost vpisovanja črnogorskih študentov v podiplomske programe Politehnike v Novi Gorici, sodelovanje pri skupnih raziskovalnih projektih in skupno nastopanje na razpisih za raziskovalne programe EU.

Politehnika s pristopom k omenjenemu sodelovanju krepi svojo vlogo mednarodne univerzitetne ustanove in omogoča izobraževanje in usposabljanje mladih strokovnjakov iz Črne gore, na področjih, ki so pri njih še premalo razvita. V Črni gori je zanimanje za študijske programe Politehnike veliko.

Živahna dejavnost v Goriškem muzeju:

Predstavitve knjige o rabi avdiovizualnih medijev
V Goriškem muzeju v gradu Kromberk nadaljujejo predstavljanje in razlago pomembnih tem in dogodkov v preteklosti, ki so se dogajali na območju Primorske, a razpravljajo tudi o aktualnih vprašanjih in temah sedanjega časa. 28. septembra so predstavili novo knjigo muzejske sodelavke, magistre Darje Skrt, z naslovom Gibljive slike z razstave. Avtorica v svojem delu obravnava filmsko-teoretsko in muzeološko osmišljeno rabo avdiovizualnih medijev, od dokumentarnega filma do multimonitorske instalacije v muzejih v Sloveniji. Predstavitve knjige je spremljala projekcija treh dokumentarnih videofilmov z naslovi: Iz preteklosti v prihodnost, restavriranje skrinj, Kaj se skriva pod klobukom in Figaro za vse čase.

Na predstavitvi knjige in prireditvi sta poleg avtorice sodelovala tudi dr. Jože Vogrinc, profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani, in Tanja Roženberger-Sega, avtorica filmov. V Goriškem muzeju so napovedali novo predstavitve knjige. To bo delo italijanskega avtorja Carla Spartaca Capogreca o Mussolinijevih tabojskih za civilne intirance v fašistični Italiji, v letih 1940-1943. Knjigo bosta predstavila avtor in magistra Slavica Plahuta. Predstavitve bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 20. uri, v gradu Kromberk.

Novo Gorica Razstava v Hit paviljonu do 17. oktobra

Andrej Pavlič - Skulptoslike

Prva razstava nove sezone Hit paviljona je posvečena ljubljanskemu umetniku Andreju Pavliču, ki je leta 1981 diplomiral na oddelku za slikarstvo slovenske Akademije za likovno umetnost, izpopolnjeval pa se je tudi v Parizu, v Cité Internationale des Arts. Njegovo delo je na otvoritvi predstavila Anamarija Stibilj Šajn. Avtorja je označila kot zelo prepoznavnega in samosvojega slovenskega umetnika, povedala je tudi, da je Pavlič predstavljal Slovenijo na španski likovni koloniji Sianoya 2004.

Sam umetnik je svoja dela poimenoval "skulptoslike", saj je v slikarstvo vključil polnplastične objekte in tako prešel v trodimenzionalnost. Slika je spremenjena v okvir z nišo ali podlago za poličko, ki vsebuje majhno stilizirano figuro bika ali gmoto, ki spominja na človeško postavo. Okvir je nekoliko strukturiran, reliefen, a vedno enobarven. Prevladujejo predvsem zemeljski peščeni toni in za avtorja značilna rdeča barva. Mrežasta osnova kipca je prekrita z glineno maso, na nekaterih mestih pa ostaja vid-

na, kot bi se izdelka že lotil čas. Taka postavitev dobi posebno mistično konotacijo, spremeni

se v nekakšno oltarno podobo in je dvignjena v nadzemsko sfero. Podoba je na sredini predstavljena kot majhen, droben, a vendar dragocen kulturni objekt. Pred nekatere kipce je umetnik postavil različne biserne kroglice, kot bi se hotel z darovi priporočiti. Priporočiti se, kakor so delali ljudje v antiki,

ko so črpali moč od svojih božanstev. Andrej Pavlič namreč črpa iz preteklosti. Njegovo poznavanje in občudovanje starih umetniških obdobij, ustvarjalcev, ikonografije ga vodita v vedno nove reinterpretacije, povzemanje in presnavljanje nekdanjih motivov. V teh izdelkih izraža svojo ljubezen do veličastne minojske kulture ter antične mitologije. Bik predstavlja enega njegovih glavnih motivov. Obuja spomin na Minosa, legendarnega kralja Krete, ki naj bi imel, v znanem labirintu pod svojo palačo, zaprtega Minotavra - pol človeka, pol bika. Pavlič je poleg tega uspel ujeti v svoje skulptoslike nek mediteranski duh in dosegel visoko stopnjo estetike, ko jih je oblikoval v preproste, osnovne forme in uporabil tople zemeljske barve.

Kot je povedala Anamarija Stibilj Šajn, predstavljajo te stvaritve logično nadaljevanje Pavličeve ustvarjalne poti. Prej se je posvečal poliptihom, palimpsestom, slikal je portrete v duhu renesanse, z različnimi simboli predmeti in figurami, ki so silili v tretjo dimenzijo. Sedaj je naredil korak v prostor.

Katarina Brešan

Spodbudna novica za slovenski turizem

Zdravilišče v Rimskih Toplicah bodo obnovili

Torek, 28. septembra, je bil pomemben dan za okoli dva tisoč prebivalcev Rimskih Toplic in mnogih drugih, ki so si več let prizadevali za oživitve oz. obnovo nekdanjega najboljših termalnih kopalnic v Sloveniji. V prejšnjem političnem sistemu in državi so ga uporabljali oficirji jugoslovanske, po njihovem odhodu pa je zdravilišče začelo propadati. Zdelo se je, kot da tega ne more nihče preprečiti, pri čemer so tudi vlade bile ravnodušne. Premik v celotni zadevi se je zgodil morda zaradi državnozbornih volitev, toda v Rimskih

Toplicah o tem ne govore. Ministrica za regionalni razvoj Zdenka Kocač je namreč 28. septembra podpisala pogodbo o oddaji nepremičnin države izbranim investitorjem, ki bodo predvidoma s 26 milijoni evrov obnovili zdraviliški kompleks. Pri uresničevanju projekta bodo sodelovali Medicinsko rehabilitacijski center iz Ljubljane, gospodarska družba Unior iz Zreča pri Celju, Nova ljubljanska banka, družba Mobitel, Zavarovalnica Triglav in nekaj drugih investitorjev. Država Slovenija je v pogodbi določila najemnino za oddajo zdraviliških poslopj, ki bo znašala 4,5 milijona tolarjev mesečno. Predvideno je tudi zdrže-

vanje zdraviliškega parka v Rimskih Toplicah, ki je razglašen za del naravne in kulturne dediščine. Vzdrževanje parka bo nadzorovalo ministrstvo za kulturo.

V oživiljenem oz. obnovljenem zdravilišču v Rimskih Toplicah bodo lahko zaposlili 119 delavcev in uslužbencev, med katerimi bodo tudi zdravniki, medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci. Potrebni bodo nadalje 39 honorarnih delavcev raznih strok oz. poklicev. Zdravilišče, ki bo velikega pomena za slovenski turizem, zlasti za sistem termalnih toplic, bo prve goste lahko sprejelo leta 2006. Na voljo bo 300 ležišč.

M.

Hkrati z uvajanjem elektronske zemljiške knjige na sodiščih

V Sloveniji že nad sto večjih podjetij za promet z nepremičninami

Za Slovence je značilno in znano, da si želijo imeti svojo stanovanjsko hišo ali stanovanje, kar je za mnoge eden glavnih življenjskih ciljev. Ta težnja je očitna in bolj poudarjena na kot v drugih evropskih državah. Po neuradnih podatkih, ki pa naj bi bili zanesljivi, ima sedaj že okoli 60% slovenskih družin svojo hišo, lastništvo te nepremičnine pa je ponekod, navajamo primer Goriških Brd, postalo že vprašanje prestiža. Trgovanje z nepremičninami se je v samostojni državi zelo razširilo, saj zanj ni več nobenih upravnih zadržkov ali ovir. Tako sedaj v Sloveniji deluje že več kot sto nepremičninskih podjetij oz. agencij. Sodeč po bilancah za leto 2003 skoraj vsa delujejo uspešno, nekatera od omenjenih podjetij tudi z velikim dobičkom.

Pričakujejo, da se bo z uvedbo davkov na nepremičnine trgovanje z njimi umirilo ali vsaj dobilo druge oblike. Ker bodo tudi stanovanja obdavčena, bodo lastniki večjih stanovanj, ki žive v težjih socialnih razmerah,

slednja poskušali zamenjati za manjša stanovanja, ki bodo obremenjena z nižjimi davčnimi stopnjami. Veliko je v Sloveniji tudi primerov, ko so posamezne družine ali osebe lastniki več hiš oz. stanovanj, ki jih bodo zaradi omenjene obdavčitve poskušali prodati. O obsegu in naravi obdavčitve stanovanj in drugih nepremičnin, ki bi jo uvedli leta 2005 ali 2006, obstaja več predlogov. Po enem izmed njih naj bi tisto stanovanje, ki služi za prebivanje družine ali posameznika, ne bilo obdavčeno, ampak bi davčno obremenili morebitne preostale stanovanjske površine.

Država medtem sprejema druge ukrepe za zakonitost in red na stanovanjskem področju. Zelo pomemben je projekt uvedbe elektronske zemljiške knjige, ker je poslovanje z ročno zemljiško knjigo postalo čedalje težje oz. nevarno. Ročna zemljiška knjiga je bila v Sloveniji uvedena že pred 250 leti, s cesarskim patentom. Projekt izvaja Vrhovno sodišče Slovenije, zdaj pa teče že četrto leto, odkar referenti z veliko

požrtvovalnostjo prepisujejo podatke iz ročne v elektronsko zemljiško knjigo. Po zadnjih podatkih je v elektronske oblike vnesenih že nad 96% podatkov. Gre predvsem za klasične zemljiške vloške, medtem ko je etažne lastnine vnešene nekoliko manj.

Za izpisek iz zemljiške knjige, ki deluje v elektronski obliki, je sedaj potrebno le pritisniti na gumb. Sistem je skupen in enoten za vso državo. Če stranka, ki živi kjerkoli v Sloveniji, želi preveriti zemljiškooknjižni izpisek v drugem kraju, ji tja ni treba potovati. Lahko odide na okrajno sodišče, kjer ji je omogočen brezplačni vpogled v elektronsko zemljiško knjigo na vpoglednih računalnikih. Če želi to storiti doma, bo morala stranka za vpogled prek interneta plačati 304 tolarje. Če stranka želi overjeni izpisek, ga po novem lahko dobi tudi na upravni enoti, pri notarju, na sodišču ali pa ga naroči prek interneta in ga dobi s priporočenim pismom na svoj naslov.

M.

Gospodarstvo na Primorskem / Novi podjetniški servis

Za plodnejše čezmejno sodelovanje

Da se slovenski gospodarski in podjetniški prostor odpira novim evropskim izzivom, priča spodbudno dejstvo, da je v Kopru od letošnjega marca aktiven Obrtno podjetniški servis Koper, to je družba z omejeno odgovornostjo za storitve, trgovino in podjetništvo ter razvoj napredne tehnologije.

Gre za družbo, ki je nastala na podlagi sodelovanja med Tržaškim Združenjem - Servisom in Območno obrtno zbornico iz Kopra. Obe podjetji si namreč delita lastništvo novega gospodarskega pospeševalnika, ki nudi obrtnikom in podjetnikom pomoč in svetovanje pri vsakodnevnem poslovanju. Servis Koper je v slovenskem gospodarskem prostoru čisto novi element, ki nekako bolj dinamizira notarsko-odvetniški lik dosedanjega knjigovodja in pospeši celovitejšo poslovanje strank, tudi v čezmejnem navezovanju stikov. Koprski servis lahko koristijo tako italijanski podjetniki, ki bi radi poslovali ali odpirali nove gospodarske dejavnike onkraj meje tako kot slovenski, ki bi radi isto storili v Italiji.

Nova koprška družba nudi svojim strankam bolj ali

manj podobne usluge kot tržaško Združenje - Servis. Te so svetovanje in zastopanje pri postopkih ustanavljanja, preoblikovanja in zapiranja podjetij; davčna, pravna in finančna svetovanja; svetovanja in izdelava poslovnih in finančnih projektov; pomoč pri pridobivanju primernih virov financiranja; računovodske in knjigovodske storitve; zastopanje v upravnih postopkih; dodatne ugodnosti za člane Območne obrtne zbornice iz Kopra in drugo.

Del načrta Servisa Koper je torej nastal pri tržaškem Združenju spričo pomembnih dinamik, ki so v zadnjih časih čedalje bolj povezovali čezmejno podjetništvo. Tržaško Združenje je doslej že pomagalo podjetjem s slovenske strani meje, ki so želela nastopati na italijanskem tržišču. Velja tudi, da slovenski obrtnik lahko postane član združenja, če odpre podjetje v Italiji. V novonastalem položaju pa na Združenju razmišljajo o razširitvi članstva tudi za podjetja s sedežem v Sloveniji, ki pa poslujejo v Italiji. Dodati je še treba, da je tudi novo izvoljeno vodstvo prispevalo znatni delež pri vzpostavitvi tovrstnih stikov v luči novih po-

litičnih in gospodarskih razsežnosti, ki smo jim bili priča po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Kljub temu, da je prejšnje vodstvo dosledno poudarjalo pomembnost sodelovanja s Slovenijo in gojilo dobre odnose s slovenskimi organizacijami, je novoizvoljeno vodstvo sodelovanje s Slovenijo še posebej izpostavilo v svojem delovnem programu.

Pri Združenju menijo namreč, da se gospodarstvo na obmejnem območju lahko dobro razvija le v sodelovanju Združenja, ki ima znanje, s katerim lahko slovenski podjetniki koristijo za uspeh na italijanskem tržišču, in Obrtne zbornice Slovenije: ta, zrcalno, ima znanje, ki ga potrebujejo italijanski kolegi za uspeh na slovenskem gospodarskem področju.

Glede konkurence pa je jasno, da bo prišla v vsakem primeru, tako na eno kot na drugo tržišče. Najbrž je za obe strani bolje, če se to dogaja nekoliko bolj organizirano.

Ravno v tej luči je toliko bolj pomemben koprski Servis, katerega prvi koraki izpričujejo težnjo po podiranju tiste meje nezaupanja, ki še vedno velja za nekatero gospodarstvenike in podjetnike na eni in na drugi strani nekdanje žice.

IG

Uspela pobuda prejšnji konec tedna v goriškem mestnem središču

Srednjeevropski okusi in še kaj

Več kot zadovoljni so prireditelji nove enogastronomske pobude *Gusti di frontiera*, ki je prve tri dni oktobra, še zlasti v soboto in nedeljo, privabila v goriško mestno središče na tisoče ljudi od vsepovsod. Obiskovalci so očitno zelo dobro sprejeli možnost sprehoda po mestnih ulicah sredi stojnic z najrazličnejšimi srednjeevropskimi dobrotami, pa tudi možnost ogleda goriških muzejev, razstav in nekaterih prestižnih goriških stavb (npr. park na prefekturi ali cerkev škofijskega ordinariata), ki so za to priložnost imele nekak dan odprtih vrat. Pobuda

Foto DPD

se bo gotovo ponovila, zagotavlja že sam župan, saj se že pripravljajo na naslednjo izvedbo. Nad izidom tridnevnega praznika za sladokusce so bili zelo

navdušeni delavni člani PD Štandrej (na sliki), saj so se obiskovalci posebno radi ustavljali pri njihovem šanku v parku na Korzu Italija.

Nasveti varčevalcem

Donos najbolj poznane državne obveznice BOT je leta 1981 dosegel vrednost 19,98 % bruto letne obrestne mere. Slednja danes s težavo presega 2 % stopnjo. V tem novem ekonomsko-financijskem okviru vlagatelj ne more več računati na visoke donosnosti državnih vrednostnih papirjev ter na visoko penzijo. Vzporedno se je finančna ponudba zadnjih 10 letih tako obogatila, da večkrat ustvarja pri investitorju pravo zmedo. Dodatno finančni posredniki (banke, pošta, zavarovalnice, BPH-SIM) tekmujejo v predstavitev "čudežnih" finančnih proizvodov. Za varčevalca je bistvenega pomena, da v na novo nastali situaciji izdela osebni naložbeni načrt za vlaganje prihrankov. Slednji naj upošteva naslednje

Naložbeni načrt (1)

elemente: nagnjenost za tveganje varčevalca, načelo razpršitve prihrankov, cilj in časovni razmah načrta.

1) Nagnjenost za tveganje. Tveganje pri neki naložbi je možnost, da slednja v določenem časovnem razmahu ne bo obrodila zaželenih rezultatov. Vlagatelj mora izbrati obliko varčevanja, katere riziko lahko "preživi". V nasprotnem primeru se lahko znajde v zelo neprijetnem položaju, kot npr. po strahovitem padcu finančnih trgov po 11. septembru 2001. Seveda ne moremo določiti nagnjenosti za tveganje neke matematične vrednosti. Načelno menimo, da varčevallec ima zelo nizko nagnjenost za tveganje, če v časovnem razmahu enega leta ne tolerira nikakršne izgube na vložnem kapitalu. Vlagatelj s srednjo nagnjenostjo za tveganje je tisti, ki si v istem časovnem razmahu dopušča do največ 10 %

izgubo. Visoka nagnjenost za riziko pa pripada investitorjem, ki prenesejo od 10 % do 25 % izgubo kapitala v letu dni. Razumljivo naložbeni načrt za prvi tip varčevalca ne more vključevati delnic in delniških investicijskih skladov ter določenih oblik obveznic.

2) Načelo razpršitve prihrankov. (angl.: *asset allocation*). Racionalno izdelan naložbeni načrt vsebuje različne oblike varčevanja. Razpršenost je namreč najboljša garancija za varnost programa, ker narakuje manjše tveganje celotne investicije. Vlaganje določenih oblik varčevanja v različne gospodarske panoge in geografska območja dodatno poveča stabilnost naložbenega načrta.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Potovanje Prosvetnega društva Rupa-Peč v Toskano in Emilijo

Izlet za ljubitelje umetnosti in znanosti (1)

Letošnje petdnevno potovanje PD Rupa-Peč v že tradicionalni organizaciji turistične agencije Caliba iz Vicenze je nudilo vsakemu udeležencu marsikaj. Na svoj račun so prišli prav vsi: pokrajina Emilije in še bolj Toskane je zelo slikovita, polna vinogradov in oljčnih gajev, posuta z gradovi in utrdami z bogato in skrivnostno preteklostjo. Ljubitelji umetnosti in znanosti so поблиže spoznali kraje, kjer so živeli in delovali Verdi, Puccini, Boccherini, Toscanini, Leonardo da Vinci: prav vsem pa se je prilegla dobra in okusno pripravljena

hrana, zlasti pršut iz Parme in parmezan. Pristno olivno olje in lokalna vina so marsikoga navdušila. Glavni točki izleta sta bili Parma v Emiliji in Lucca v Toscani. Prvi dan, 25. avgusta, smo si ogledali kar dva gradova oz. utrdi: najprej Torchiara (15. stol.) z dvojnim obzidjem in z znano "zlato sobo", kjer sta živela zaljubljenca Pier Maria Rossi in Bianchina Pellegrini. Mogočni stolpi in divni mostovi so zagotavljali prebivalcem varnost pred sovražniki, saj so imeli tudi pod seboj krasen pogled na prostrano ravnino. Drugi grad je bil v

Fontanellato: širok kanal z vodo je zabranjeval dostop v grad; v spodnjih prostorih so bili zapori. Zanimiva je tukaj "camera oscura" v levem stolpu, ki je s posebnimi prizmi in periskopom dovoljevala nadzor na zunanjo okolico. Popoldan smo preživeli v duhu Verdija: šli smo v Roncole, kjer smo videli rojstno hišo, cerkev in orgle, na katere je Verdi igral že kot mali deček, ter njegov klavir. Nato smo šli še v Busseto, slikovito mesto, kjer je Verdi študiral in kjer še danes stoji dobro ohranjeno gledališče Verdi. Tu so bile uprizorjene vse njegove opere, skladatelj sam pa ni nikoli stopil v gledališče, ker se mu je

mesto zamerilo. Svoje življenje je delil med posestvom S. Agate (medalec od rojstnega kraja) in Milanom, kjer je tudi pokopan.

Bližnja Lucca ima tudi bogato glasbeno življenje. Tu so se rodili Puccini, Boccherini, Catalani. Znana je operna hiša "Teatro Regio" (1829); kdor

zaslovi tukaj, ima odprta vrata v operne hiše širom po svetu.

/ dalje
KP

Predlog za poimenovanje ronskega letališča

Vsi Slovenci za Edvarda Rusjana!

V zadnjem letu se posebno na Trziškem veliko govori - in piše v krajevnem časopisu - o poimenovanju ronskega letališča, ki je glavno v naši deželi. Prišlo je tudi do polemik, ki žal spominjajo na čase, o katerih smo pobožno upali, da so mimo. Zadeva, ki je še vedno odprta in se sploh zapleta, se je vnela, ko je 17. septembra 2003 predsednik konzulte za kulturo v trziški občini Rino Romano dal na dnevni red poimenovanje letališča. Romano je kot predsednik Cluba 77 Freccie Tricolori predlagal odv. Furia Laurija (1918-

2002), odlikovanega vojaškega pilota (med drugo svetovno vojno je potolkel kar 11 letal...!), ki je leta 1947 ustanovil družbo Meteor in ima veliko zaslug za sodobno letalsko industrijo. Takoj zatem je predsednica društva Tržič Bernardka Radetič (ki jo je trziška občina leta 2001 imenovala za predstavnik slovenskih občanov) predlagala, naj bi se deželno letališče v Ronkah poimenovalo po slavnem letalskem načrtovalcu, konstruktorju in pilotu Edvardu Rusjanu (na sliki). Zaradi svojega predloga pa je bila deležna ne le kritik, ampak tu-

di neutemeljenih javnih napadov iz desničarskih krogov. Rusjan se je kot sin goriškega Slovenca in Furlanke iz Međeje rodil v Trstu leta 1886, umrl pa

v letalski nesreči v Beogradu leta 1911. Strast za letalstvo je izvirnega in iznajdljivega pionirja, ki je letel na Malih Rojcah pri Gorici, privedla do velikih

podvigov in celo svetovnega rekorda. Upravičeno smo lahko ponosni, da se je v naši pokrajini, pod katero spadajo tudi Ronke!, rodil po vsej Evropi tako ugleden pionir civilnega letalstva.

Predlog o poimenovanju letališča po Rusjanu so soglasno podprli vsi Slovenci iz goriške pokrajine; brez obotavljanja ga je 1. oktobra 2003 sprejela tudi slovenska pokrajinska konzulta (sestavljajo jo predstavniki vseh občin s slovensko prisotnostjo, po en predstavnik krovnih organizacij SSO in SKGZ in Sindikata slovenske šole) in predlog oddala pristojnim oblastem. Rusjan je namreč sin naše zemlje, izpopolnjeval se je v Italiji, gra-

dil letala v Zagrebu itd.: človek dialoga, sožitja in sodelovanja, nosilec miru, ki je povezoval različne ljudi različnih narodnosti (v Beogradu je njegove podvige spremljalo ogromno navdušencev; na pogrebu je za njegovo krsto hodilo kar 14.000 ljudi!).

Marsikomu očitno ne gre v račun, da je Rusjan tudi Slovenec. Še vedno nas omalovažujejo oz. se nas bojijo... Izgovarjajo se s tem, da je bil avstroogrski in ne italijanski državljani (PS. Lauri se je rodil v Zadru...).

Vprašanje ostaja odprto. Na potezi je zdaj deželna uprava, znotraj katere se nekatere sile potegujejo za Laurija, druge pa za Rusjana. Upati je, da bodo izbrali ime v duhu odprtosti in Evrope narodov, ne pa nacionalistične zatohlosti in kratkovidnosti.

DD

Izredno visoka udeležba na koncertu na stadionu Rocco v Trstu

Vasco in italijanska demokracija

Če bi tujec rad spoznal protislovja italijanske republike, bi bilo dovolj, da bi prisostvoval koncertu italijanskega rock pevca Vasca Rossija. Popravljam, ne le koncertu, temveč tudi celotnemu dolgemu popoldnevu, ko se je na tisoče mladih zbiralo pred vhodi stadiona Rocco.

Fantje in dekleta različnih starostnih stopenj so, kar se da urejeno, čakali v vrsti in tačas peli, se pogovarjali, se poljubljali in pili - kdo pivo, kdo kokakolo, kdo oranžado itd. Takoj po vходу v prostor zraven stopnišča stadiona so policaji in predvsem financarji pregledali vsakega Vascevega oboževalca, da ne bi s seboj nosil kako "nedovoljeno sredstvo". Kot običajno, bi lahko rekli. Sicer pa me je res nekaj motilo: prisotnost financarskih psov, ki so zasledovali vsakega, ki je s seboj nosil druga "nedovoljena sredstva"; in marsikaterega je Bobi ujel in ga je nato financar pospremil do zaslusnevalnega kombija. Ne bi se spuščal na teren za ali proti legalizaciji tako imenova-

nih lahkih mamil. Predočil bi le dejstvo, da gospod Rossi ni nikoli zamudil priložnosti, da bi izrazil svojo naklonjenost legalizaciji marijuhane oziroma hašiša. Ko je radoživo prepeval na odru za časa svojega minulega milanskega koncerta, je imel na majčki jasno narisane zeleni lističe...

Sprašujem se torej, zakaj so financarji težili mladim, ki so s seboj nosili količino prepovedanega mamila, in niso raje prepovedali koncert pevca, ki jasno izraža svoje stališče glede tega vprašanja... in menim, da

se on sam docela drži tega, kar na ves glas zatrjuje.

Drugače bi glede koncerta dodal le to, da je gospod Rossi edini italijanski genij, ki lahko s svojo besedno in hkrati glasbeno umetnostjo zbere toliko gledalcev, da lahko do koticke napolni katerikoli stadion. Tudi trziški Rocco je bil na prvi pogled bolj podoben mravljišču, ki je s srcem sledilo vsaki Vascovi pesmi, čeprav ozvočevalne naprave niso dale iz sebe toliko, kolikor bi lahko. Nekateri izvedenci, ki so bili na kocer- tu, menijo, da za tem tiči nepripravljenost današnjih ozvočevalnih tehnikov, ki nimajo iste priprave kot tisti izpred nekaj let.

Veliko pesmi je Vasco ponudil Tržačanom. Začel je z najnovejšimi in za zdaj manj poznanimi. Stresal je nato svoje hite (Gli spari sopra, Sally, Cosa succede in citta'...), dokler ni čudovit večer sklenil z zadnjo, saj jo vsi poznate ... Albachiaro... in takrat, čeprav je bila ura nekaj čez polnoč, je nad stadionom že posijalo sonce.

Igor Gregori

Dogovor o formiranju vojaške konjeniške enote V Lipici

V Slovenski vojski kmalu tudi lipicanci

Minister za obrambo Anton Grizold in novi direktor Kobilarne Lipica Rajko Vojtkovszky sta minuli tork v Lipici podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju pri formiranju vojaške konjeniške enote Slovenske vojske in pri promociji Kobilarne Lipica. Grizold je ob tem povedal, da razmišljajo o četi, v kateri bi bilo od 15 do 20 lipicancev. Povedal je še, da obstaja cela vrsta idej o tem, kje in kako bodo lipicanci v okviru Slovenske vojske nastopali, glede konkretnih podatkov o tem, kdaj bo formirana častna konjeniška četa in koliko bo obrambno ministrstvo plačevalo kobilarne Lipice za najem konjev, pa je Grizold povedal le, da bodo odgovori na ta vprašanja kmalu znani, mediji pa bodo o tem pravočasno obveščeni.

Anton Grizold je po podpisu dogovora povedal, da je lipicanec simbol slovenskega izvora in kot takšen tudi ključna prvina naše naravne in zgodovinske kulturne dediščine. "Slovenska vojska je pomembna prvina slovenske državnosti, ki

jo šele vzpostavljamo, in zelo pomembno se mi zdi, da povežemo ti dve prvini, ki sta pomembni ne samo za ohranitev te naravne oz. kulturne dediščine, ampak tudi za promocijo vseh nas, Slovenije, Slovenske vojske in seveda tu-

di Kobilarne Lipica doma in v svetu," je še povedal obrambni minister.

Direktor kobilarne Lipice Rajko Vojtkovszky se je zahvalil vladi in ministrstvu za obrambo za večji poudarek na zavedanju o tem, kaj pomeni kobilarne Lipice, kar predstavlja neko novo usmeritev oziroma prelomnico tudi za razvoj kobilarne. Vojtkovszky je povedal še, da bodo konje in jahače usposobili za specifične namene in dejavnosti, za kar bo treba v začetni fazi poiskati pomoč tudi v tujini, kjer imajo s tvrstnimi konjeniški eno-

tami več izkušenj.

Grizold je k temu dodal, da poznajo prakso, kjer so lipicanci v uporabi tudi v vojski. Omenil je Avstrijo, ZDA in nekatere druge države, med njimi tudi Italijo, ki ima zelo močne konjeniške enote, v katerih pa ni lipicancev, ki bodo kmalu obogatili sestave Slovenske vojske.

Podpisa pogodbe se je udeležil tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milan Pogacnik, ki je ob tem povedal, da je podpis do-

govora ena od aktivnosti, ki jih vodijo za sanacijo Lipice od 1. maja 2004. Poudaril je tudi, da je slovenska vlada za finančno sanacijo Lipice dodelila dodatna sredstva v višini 120 milijonov tolarjev, pri čemer so sodelovala vsa ministrstva, ki imajo člane v svetu zavoda kobilarne. Izrazil je tudi prepričanje, da so se začele razmere v Lipici v zadnjem času izboljševati, in povedal, da je z odločitvijo ministrstva za obrambo izražen primeren odnos do lipicancov, ki je zaščiten in avtohtona žival ter ponos Slovenije.

Nace Novak

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SEZONA 2004 - 2005

Goriški vrtiljak

MALI POLŽEK

- ❖ 19. oktobra 2004
Miniteater Ljubljana
TRIJE PRAŠIČKI
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 9. novembra 2004
SSG
BIKEC FERDINAND
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 11. januarja 2005
Moje gledališče
Ljubljana
ŽOGICA MAROGICA
Kulturni dom
- ❖ 8. marca 2005
AMO Nova Gorica
DOGODIVŠČINE
PEDENJPEDA
Kulturni dom

ABONMA ZA MLADE

- ❖ 14. oktobra 2004
SNG
ČAKAJOČ GODOTA
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 12. novembra 2004
SNG Mladinski oder
ZA UMRET
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 25. januarja 2005
SSG
GOSPODIČNA JULIJA
Kulturni dom
- ❖ 20. aprila 2005
Lirično gledališče Verdi TS
PETER IN VOLK
Kulturni center
L. Bratuž

VELIKI POLŽEK

- ❖ 18. oktobra 2004
OLG Navihanci Celovec
MALA ČAROVNICA
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 8. novembra 2004
SSG
BIKEC FERDINAND
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 17. januarja 2005
Moje gledališče
Ljubljana
DEKLICA IN ANGEL
Kulturni dom
- ❖ 7. marca 2005
Gledališče na vrhovi NG
ŠTIRJE FANTJE
MUZIKANTJE
Kulturni dom

ABONMA MOJE GLEDALIŠČE

- ❖ 13. oktobra 2004
SNG
ČAKAJOČ GODOTA
Kulturni center
L. Bratuž
- ❖ 23. novembra 2004
SNG
VOLPONE / LISJAK
Slovensko narodno
gledališče Nova Gorica
- ❖ 26. januarja 2005
SSG
GOSPODIČNA JULIJA
Kulturni dom
- ❖ 3. marca 2005
Gledališče Ptuj
CREEPS
Kulturni center
L. Bratuž

Razstave 2004-2005

- ❖ 1. oktobra 2004 - **3 X ČERTOV**
Johan Čertov - kipar, Valentin Čertov - slikar,
Ferdinand Čertov - rezbar
Odpri razstave bratov Čertov v sodelovanju
z Zvezo slovenske katoliške prosvete. Prireditel v okviru
Koroških kulturnih dnevo na Primorskem
- ❖ 17. novembra 2004 - **ROBERT NANUT:**
Antološka razstava
- ❖ 14. januarja 2005 - **PRIHODNOST JE NAŠA!**
Slovenski mladi likovniki iz naše dežele
- ❖ 1. marca 2005 - **UMETNIKI ZA KARITAS**
prodajna razstava v dobrodelne namene
- ❖ 26. aprila 2005 **KAJ BO Z NAMI ČEZ STO LET?**
Razstava in simpozij ob 100-letnici rojstva
umetnika Milka Bambiča

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Srečanja z glasbo 2004/05

Vpisovanje abonmajev pri blagajni Kulturnega centra Lojze Bratuž
od 4. do 9. oktobra od 10.30 do 12.30 in od 17. do 19. ure

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 9. oktobra 2004, ob 20.30

Komorni zbor AVE
Andraž Hauptman, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 13. novembra 2004, ob 20.30

**Orkester Pro Musica
Salzburg**
in W. A. Mozart
Wilfried Tachezi, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 20. decembra 2004, ob 20.30

Vokalna skupina
The King's Singers
Odmev božičnih melodij

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 10. januarja 2005, ob 20.30

Simfonični orkester
Barve Sredozemlja
M. Ravel, I. Stravinskij
Orkester Ars Atelier
Miran Devetak, klavir
Marco Feruglio, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
januar 2005 ob 20.30

Klavirski recital

Zmagovalca na tekmovanju
Citta' di Gorizia - nagrada G. Pecar

Modri abonma
Redni 50 €
Znižani 30 €

Zeleni abonma
Redni 35 €
Znižani 20 €

Modrozeleni abonma

Redni 75 €

Znižani 40 €

❖ Cerkev sv. Ivana v Gorici
Sobota, 6. novembra 2004, ob 20.30

3 X GO

Vokalna skupina Musicum na zgoščenki
Matjaž Šček, *umetniški vodja*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 27. novembra 2004, ob 20.30

Simfonični orkester
**Zveze primorskih
glasbenih šol**

Marinka Kukec Jurič, *dirigent*

❖ Auditorium furlanske kulture
Sobota, 18. decembra 2004, ob 20.30

Mednarodni mladinski orkester
Alpe Jadran

Luigi Pistore, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sreda, 16. februarja 2005, ob 20.30

Prijat'li obrodile

primorski skladatelji na zgoščenki
Črtomir Šiškovič, *violina*
Luca Ferrini, *klavir*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
marca 2005

Svet zvoka

Poklon Faustu Romitelliju
Seminar in koncert v sodelovanju z DAMS

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
marca 2005

Liki naše preteklosti
Skladatelj Stane Malič

*Dobrodošli v našem in vašem Kulturnem centru Lojze Bratuž,
ki bo tudi v prihodnje odprt vsem ljudem dobre volje!*